CÉIM AR CHÉIM

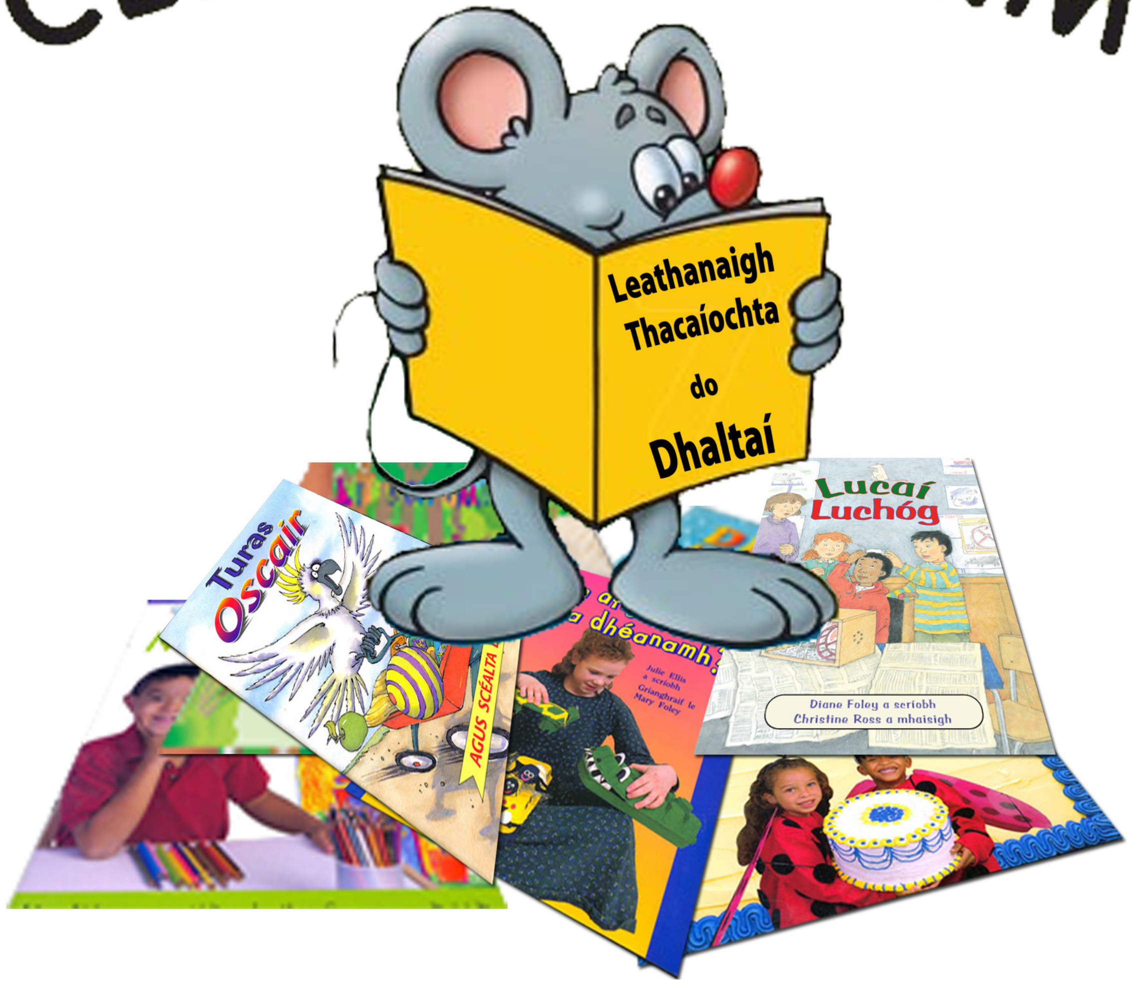

Céim 6 – 10

Intreoir

Is moladh é an plean seo ar stráitéisí, ghníomhaíochtaí agus cheachtanna bunaithe ar an scéim léitheoireachta **Céim ar Chéim.** Tá pacáiste de leathanaigh thacaíochta ar fáil le tacú leis an phlean seo. Tá áiseanna ann a síleadh a bheadh úsáideach le gníomh áirithe a dhéanamh chomh maith.
Ar ndóigh, níl sé inmholta go mbeadh ar pháiste ar bith gach ceann de na gníomhaíochtaí seo nó gach ceann de na leathanaigh thacaíochta a chomhlánú roimh leanúint ar aghaidh chuig leabhar nua. Tá na moltaí seo le tacú leis an léitheoireacht ach is í spreagadh na léitheoireachta agus tacú leis an léitheoireacht an rud is tábhachtaí leis an phlean seo agus ní leathanaigh oibre agus tascanna scríofa.
Láimhseáltar gnéithe éagsúla; gramadach, fónaic srl, de réir a chéile agus mar sin b'fhiú na leathanaigh a chlúdach leis na daltaí san ord ina bhfuil siad sa phlean seo.

Molaimid na leathanaigh ghníomhaíochta a úsáid ar bhonn scartha seachas mar 'leabhar' sa dóigh go mbeidh saoirse ag páistí gníomhaíochtaí a dhéanamh agus iad réidh dóibh. Is féidir na leathanaigh seo a mheas agus a úsáid le páistí agus iad ag an léibhéal cuí.

Láimhseáil Leabhar

Tá sé tábhachtach go dtuigfidh páistí an dóigh le leabhar a láimhseáil, an dóigh le leabhar maith a roghnú agus an dóigh le dul i mbun léitheoireachta agus seánraí éagsúla san áireamh.
Maidir le **leabhair fhicsin** ba chóir go léireofaí an dóigh le hamharc ar leabhar, na pictiúir a phlé agus a mheas, an blurba a aimsiú agus a mheas, an cineál leabhair atá ann a mheas, ainm an údair nó an mhaisitheora a aimsiú, stíl an leabhair a phlé agus critéir eile a aimsíonn an páiste a mheas.
I dtaca le **leabhair neamhfhicsin** de tá léargas de dhíth ar an dóigh le clár agus innéacs a úsáid. Is féidir an dóigh leis an leabhar seo a úsáid le heolas a bhailiú a léiriú agus nach bhfuil gá lena léamh ó thús deireadh.
Le **leabhair chaibidle** ba chóir an dóigh leis an chlár a aimsiú a léiriú agus an leabhar a oscailt ag leathanach nó ag caibidil ar leith. Má tá gluais sa leabhar léirigh an dóigh leis an ghluais a aimsiú agus an dóigh lena húsáid.
Tá gnéithe eile le plé maidir le **seánraí éagsúla** na scéime seo; is é sin leagan amach dáin, leagan amach dráma, lipéid a aithint agus a thuiscint, úsáid poncaíochta i seánraí éagsúla leabhar agus úsáid éifeachtach pictiúr.

Na Gníomhaíochtaí

Is féidir cuid mhaith de na gníomhaíochtaí seo a dhéanamh i gcomhair le **cláir bhána, litreacha maighnéadacha, díslí, péint, marla, cluichí** agus áiseanna eile nach iad.

Tá cluichí **biongó** le cuid de na céimeanna agus iad grádaithe ó mheaitseáil pictiúir/focal le pictiúr/focal go meaitseáil pictiúr agus focal, focail a dhéanann rím, túsfhuaim/pictiúr, fuaim dheireanach/pictiúr.

Tá tús curtha le cleachtadh ar **litreacha na haibítre** i gcéimeanna 4/5. Is féidir leanúint leis na cleachtaí sin ag brath ar pholasaí scoile.

Tá **focail ardmhinicíochta** ann mar chluichí agus cleachtaí. Is feidir iad a athrú de réir mar a fhóireann.

Leantar na scéimeanna ***Black Sheep*** agus ***Fónaic na Gaeilge***. Tá moltaí ó *Black Sheep* sna céimeanna 1- 3. Cuirtear tús le *Fónaic na Gaeilge* i gCéim 4 agus leantar leis trí na céimeanna uilig.

Rinneadh an obair seo i gcomhair le múinteoirí ó Bhunscoil Phobal Feirste agus Scoil na mBráithre Chríostaí in Ard Mhacha ach go háirithe le Deirdre Nic Suibhne, Fianna Nic Aoidh agus Dolores Barnes.
Tá leagan daite de na leathanaigh ar fáil ar www.aisaonad.org
Jacqueline de Brún, An tÁisaonad, 2009
© An tÁisaonad 2009

Céim / Leabhar 6	Leibhéal Téacs	Eolas Fóneolaíochta Fónaic	Poncaíocht	Gramadach	Gníomhaíochtaí	Scríbhneoireacht
Turas Oscair (agus Scéalta Eile)	Dán, athinsint fhicseanúil, insint Cnuasach scéalta Ceist agus freagra	Céim 1, 2, 3 *Fón. na Gaeilge* **agus, clár, an, mór, tá, rud, cad, é, a, mé, ar, arsa, Mamó, hata, an, cat, na, rud, nár, ná** Rím: faoi/spraoi, róghasta/scriosta, mhór/chóir Siollaí le meaitseáil	Ceannlitir, lánstad, spás idir fhocail, camóg, comhartha uaillbhreasa, comharthaí cainte, caint dhíreach, comhartha ceiste, …, bolgáin chainte	**Iolra**: scéalta, stocaí, boscaí, hataí An liathróid mhór –ó bhéal **Róghasta** – dul siar ó bhéal **D'amharc/D'oscail/ D'imigh -** cluiche, le scríobh thar/faoi - gníomhaíochtaí	Meaitseáil pic/focal , meaitseáil focal Sraith ríme a chumadh Sraith imeachtaí (pictiúir nó abairtí) a chur in ord agus scéal a insint leo	Aimsir chaite (d'amharc, srl.) Scéal a mhúnlú Dán le rím a chomhscríobh faoi Oscar/ liathróid mhór "Mo Chairt" Chuir mé X isteach inti **Seo duit** a scríobh
Mo Theaghlach	Téacs ceisteach Ceist agus freagra	*Fon. na Gaeilge* 1,2,3 **mo, is, ar, ort, a, an, agat, cé, hí, í, hé, é, ag, tá, grá, agam, do, go, tú** Focail a dheighilt ina siollaí	Ceannlitir, lánstad, spás idir fhocail, comharthaí ceiste, comharthaí uaillbhreasa	**mo** + séimhiú Duine a chuidíonn liom/a bhíonn ag súgradh liom, srl. Tá grá agam do…	Meaitseáil pic/focal , focail Gearradh agus greamú abairtí/Cuir isteach an focal Portráid teaghlaigh	**Mamaí, Daidí, Mamó, Daideo** a scríobh Seo duine a… Tá grá agam do…
An dTig leat Seo a Dhéanamh?	Téacs próisis liosta lipéid treoracha ceist agus freagra	*Fon. na Gaeilge* 1,2,3 **an, a, clár, bus, bád, le, glas, ar, corp, cosa, agus, na** Siollaí	Ceannlitir, lánstad, spás idir fhocail, comharthaí ceiste	**Iolra 1/2/3: glantóirí, boscaí, dathanna, eiteoga, cosa, rothaí, rudaí** Thig linn x a dhéanamh le… **ar (an)** + séimhiú	Meaitseáil pic/focal Abairtí a ghearradh agus a ghreamú Cuir isteach an focal Sraith imeachtaí - ord Innéacs a scriobh	Liosta a scríobh Treoracha a scríobh **Thig linn** a scríobh Abairtí le focail ón leabhar a scríobh
An Císte	Dráma dráma carachtair script ceist agus freagra	*Fon. na Gaeilge* 1,2,3 **an, na, agus, ar, a, ó, tar, bú, hú, cad, ag, ár, tá, mise, dul, mé, é, agam** Focail a dheighilt ina siollaí.	Ceannlitir, lánstad, spás idir fhocail, comharthaí uaillbhreasa, comharthaí ceiste	Thig **liom/leat/linn**…. D'imigh an císte leis? Tá mise ag dul a chaoineadh/ag dul a dhéanamh – ó bhéal Tá císte agam **duit/dó**/srl.	Línte fuaime, cearnóga páipéir, litreacha maighnéadacha, meaitseáil pic/focal, meaitseáil focal	Ceisteanna le freagairt Script a scríobh do charachtair éagsúla An script sa dráma a athrú (múnlaithe)
Phéinteáil Peadar Pictiúr	Insint ceist agus freagra	*Fon. na Gaeilge* 1,2,3 **ar, a, cad, é, arsa, mór, ard, glas, nó, tá, agam, mé.** Focail a dheighilt ina siollaí	Ceannlitir, lánstad, spas, comharthaí cainte, caint dhíreach, comhartha ceiste/uaillbh., camóg	**Iolra 3: péinteanna.** Phéinteáil (aimsir chaite). D'amharc Peadar ar… Thig leat teach a phéinteáil. **Aidiachtaí** teach mór dearg/luchóg bheag bhán – ó bhéal	Meaitseáil pictiúr agus focail Meaitseáil focal Ceisteanna le plé	**Aidiachtaí** a úsáid ina gcuid scríbhneoireachta m.sh. **carr mór dearg**

© An tÁisaonad 2009

Céim / Leabhar 7	Leibhéal Téacs	Eolas Fóneolaíoch Fónaic	Poncaíocht	Gramadach	Gníomhaíochtaí	Scríbhneoireacht
Bó sa Chistin	Dán, insint, athinsint fhíriciúil cnuasach scéalta dán lipéid ceist agus freagra	*Fon. na Gaeilge* 1,2,3 **bó, sa, agus, cat, dán, do, mú, cad, é, a, le, agat, i, rud, an, úr, stad, na, as, Lára, brat, lena, arsa, tá, ag, ar, ina, í, di, Mara** Focail a dhéanann **rím** Tús le Céim 4 (FnaG) **carr**	Abairtí le scríobh ina bhfuil comharthaí cainte agus uaillbhreasa Abairtí le scríobh ina bhfuil comharthaí ceiste agus comharthaí uaillbhreasa	**Iolra 1/2/3: cearca, bláthanna, céimeanna** sa + séimhiú **A fheirmeoir/A Lára** " " a scairt Mamaí **as an** + séimhiú **ar (an)** + séimhiú **chuig an** + séimhiú Liosta - briathra sa leabhar	Meaitseáil pic/focal Meaitseáil focal Abairtí le gearradh/greamú Ceisteanna le freagairt	**Is maith liom**… a scríobh Chuaigh mé chuig an… Scéal a scríobh faoin pháirc. (ag súgradh ar an…) Liosta a scríobh **Chuaigh/chuig**
Béir, Béir, Béir	Fantaisíocht ceist agus freagra	*Fon. na Gaeilge* 1,2,3,4 **tá, an, ag, dara, mé, atá, ná, dul, agus, go, cad, é, mar, ní, tar, na** nigh/spraoi, clábar/slabar, uisce/cliste, císte/scíste, staighre/gáire	Ceannlitir, lánstad, camóg Abairtí a scríobh le comharthaí cainte/ uaillbhreasa	**Iolra 4: béir -** ó bhéal Amharcaigí, tagaigí – ó bhéal An chéad bhéar beag srl. ag glanadh/gáire ag dul suas an staighre	Meaitseáil pictiúr/focal Meaitseáil focal Sraith ríme a chumadh Abairtí le críochnú Freagraí a phlé nó a scríobh ar cheisteanna	**Tá béar ag**… a scríobh Focail a dhéanann rím a scríobh Comhrá carachtair a scríobh
Cé Leis an Ubh seo?	Dráma dráma carachtair script ceist agus freagra	*Fon. na Gaeilge* 1,2,3 **cé, an, na, frog, ar, ní, í, is, atá sa, go, san, tá, mé, ag, dul, a** Cuardaigh samplaí eile de **rr, ll, nn** i leabhair eile	Ceannlitir, lánstad, comharthaí ceiste, comharthaí uaillbhreasa	**Iolra 5: uibheacha ainmhithe** Cé leis an…? **Is liomsa..Is leat/liom/An leat** sa + séimhiú - ó bhéal san + guta - ó bhéal	Meaitseáil pictiúr agus focal Meaitseáil focal Comhrá a scríobh do charachtair	Liosta a scríobh Treoracha a scríobh **Cé leis an…? Is liomsa**…
Peataí ar Scoil	Athinsint fhíriciúil lipéid bolgáin chainte clónna éagsúla ceist agus freagra	*Fon. na Gaeilge* 1,2,3 **ar, na, i, tá, ag, an, atá, is, Úna, Pam, Cam, Mac, agus, Pac, cad, é, mar, tú, de, do, arís** *Fon na Gaeilge 4* - **ll, nn, rr.** Siollaí	Ceannlitir, lánstad, comhartha uaillbhreasa, bolgáin chainte, camóg, comharthaí cainte/ceiste, caint dhíreach	**Iolra 1:** ***peataí, boscaí, cásanna, piscíní, madaí, seirbilí, coiníní*** Is maith leis/leo….. **Aidiachtaí** le scríobh mar chur síos ar pheataí	Meaitseáil pictiúr/focal Meaitseáil focal Cuir síos ar pheataí Scriobh faoi pheataí ar scoil	**Is maith le**… a scríobh. Bolgáin chainte faoi do pheata (struchtúr ón leabhar) Cuir síos a scríobh
Lá Breithe Sona Duit	Fantaisíocht ceist agus freagra	*Fon. na Gaeilge* 1,2,3,4 **lá, sona, cé, atá, ag, an, ann, tar, do, hata, frog, é, cat, cá, na, ní, hé, agat** An focal **cnag** (fuaim **r**)	Ceannlitir, lánstad, spás idir fhocail, comharthaí uaillbhreasa, comharthaí ceiste	**Iolra 1, 2: hataí, feadóga** An structúr - ….atá ann a chleachtadh	Línte fuaime, cearnóga páipéir, litreacha maighnéadacha, meaitseáil pic/focal, Sraith imeachtaí (pictiúir nó abairtí) a chur in ord	Cláir bhána, litreacha, marla, péint, srl. Doras (mar atá sa leabhar) a dhéanamh agus scríobh faoi. "Máire atá ann." srl.

© An tÁisaonad 2009

Céim / Leabhar 8	Leibhéal Téacs	Eolas Fóneolaíoch Fónaic	Poncaíocht	Gramadach	Gníomhaíochtaí	Scríbhneoireacht
Dónall Dobhareach agus Scéalta eile	Dán, fantaisíocht, fantaisíocht, fantaisíocht Dán agus 3 scéal	FnaG – dul siar ar 1-3 Cluiche ríme FnaG – Ceim 4 **th** – samplaí sa leabhar – tús, lár agus deireadh focail *thabhairt, thig, maith, bith*	Léamh le tuiscint **Comharthaí ceiste**, caint – le scríobh **Comharthaí uaillbhreasa** – le scríobh	**le – liom** srl Abairtí le críochnú – comhréir na Gaeilge Déan liosta de na briathra – a scríobh nó ó bhéal	Ceist agus freagair x7 Gearr agus greamaigh Éadaí a shórtáil – tionscadal ar éadaí **Liom, leat** i gceachtanna	Abairtí a chríochnú le heolas ón scéal Ceisteanna oscailte agus inféireacha le freagairt **Liom, leat** a scríobh **Litreacha beaga agus móra** a chleachtadh
Béir Bhána	Neamhfhicsean mínitheach Eolas le grianghraif	FnaG – 4 **bh** – tús, lár agus deireadh focal Cuardaigh sa téacs agus i leabhair eile	Lipéid **An chamóg** - liostaí Abairtí le camóga le cur in ord	**Aibítir le foghlaim** **Ord aibítre - 1ú litir**	Ainmhithe agus a n-óga le meaitseáil Focalchuardach **An aibítir** Litreacha/focail le cur in **ord aibítre**	Innéacs a scríobh Lipéid a chur ar phictiúir Ceisteanna le freagairt
Cén Dath atá air?	Dán Frásaí athráite	FnaG – focail a dhéanann rím – cluiche	Lánstadanna le héifeacht – thar leathanach	*Is maith liom – Is maith liomsa.* *Is maith leis – Is maith leisean* - Cleachtadh ó bhéal. **Aidiachtaí –** na dathanna mar thúsphointe Aidiachtaí eile a aimsiú	Dathanna a scríobh Focail a dhéanann rím a aimsiú agus a mheaitseáil	Dathanna a scríobh agus a litriú
Is Cinnte nach bhFuil	Dráma Carachtair agus script a aithint Frásaí athráite – furasta mar línte le foghlaim	FnaG 4 – **ch** – focail le haimsiú *a Choinín, fanacht, sa choill, isteach, a Chearc, gach, ach, teacht, amach* Cuardaigh téacsanna eile	**Poncaíocht x 5** - lánstad, camóg, c. cainte, c.uaillbhreasa, c. ceiste Comharthaí le cur isteach	**sa + séimhiú** (leis na litreacha *p, m, c*)	Ainmhithe le haithint agus le rangú Crosfhocal	Scéal a scríobh le tacaíocht – béim ar **thús, lár agus deireadh - TLD**
Turas sa Spás	Neamhfhicsean mínitheach	FnaG– 4 **ng** -línte fuaime cuardaigh samplaí sa leabhar seo agus i leabhair eile	An chamóg – i liostaí Sampla na n-uimhreacha i liosta	**Iolra 1, 2, 5** – ***-í, -a, -tacha*** **Ord aibítre (2ú litir)**	Gearr agus greamaigh – abairtí Focalchuardach Freagraí le ceisteanna a dhéanamh dóibh	Blurba le cóipeáil – do cheann féin a scríobh

© An tÁisaonad 2009

Céim / Leabhar 9	Leibhéal Téacs	Eolas Fóneolaíoch Fónaic	Poncaíocht	Gramadach	Gníomhaíochtaí	Scríbhneoireacht
Feithidí agus scéalta eile	Dán, insint, insint, insint, insint (dán agus 3 scéal)	Cluiche ríme An focal **<u>cnag</u>** *FnaG* 4 **– <u>th</u>** Caol/leathan- meaitseáil	Caint dhíreach – le haistriú ó bholgáin chainte go habairtí	An focal *d'eitil* – **aimsir chaite le guta** nó le **fh** – samplaí eile – *d'oscail, d'ionsaigh, d'alp, d'úsáid, d'fhás, d'fhan* **Ainmfhocail** le liostú	Caint a athrú ó bholgáin chainte go caint dhíreach Biashlabhra a fhiosrú	Freagraí ar cheisteanna Ainmhithe a aimsiú agus a scríobh Scéal a scríobh – béim ar **thús, lár, deireadh**
Dobhareacha	Neamhfhicsean mínitheach Athrá maidir leis na briathra Léarscáil agus eochair	*FnaG* – Céim 4 – dul siar – *ch, bh* le liostú *nn* le liostú A phlé maidir le haimsir láithreach agus uimhir iolra	Ceist mar theidil Freagra san alt Ceisteanna atá sa chlár	**liom, leat, leis, léi**-ceacht **sa + séimhiú** ar na litreacha *g,m,p,s* (níl séimhiú ar an *s*)	Lipéid a chur ar phictiúr Focail ar iarraidh le haimsiú agus le scríobh isteach Focalchuardach **Ord aibítre – 2ú litir**	Innéacs a scríobh Alt eolais le scríobh ar an Afraic Alt eolais le scríobh ar ainmhí Lipéid a scríobh
Maidin Mhaith	Insint Comhrá idir gasúir agus carachtair eile – ceist agus freagra	*FnaG* – 4. <u>mh</u> a chuardach, *mhaith, mhuc* agus samplaí ó leabhair eile	Cad é ….a dhéanamh? Comharthaí cainte le cur in abairtí	**Inscne na n-ainmhithe** – *an madadh, an chaora, an mhuc, an chearc* Tá rudaí baineann/fireann sa Ghaeilge – séimhiú – ó bhéal.	Laethanta na seachtaine Cloze Fuaimeanna ainmhithe Focail le liostú le *ag* Focalchuardach Focail le gearradh agus le meaitseáil	Freagraí le scríobh ar cheisteanna Frásaí le cur in abairtí Freagraí le cóipeáil
Cad é atá an Damhán Alla seo a Dhéanamh?	Téacs mínitheach/ ceisteach	Focail a dhéanann rím le haimsiú sa leabhar – cluiche meaitseála		Struchtúr abairte – *Cad é atá….. a dhéanamh?* Comhréir - abairtí le cur san ord ceart Caol agus leathan – focail le meaitseáil **Ainmfhocail** a scríobh	**Clár ABC** – eolas a aimsiú Biashlabhra a fhiosrú Focalchuardach – focail ón leabhar	Ceisteanna le freagraí a aimsiú sa téacs
An bhFuil Tú Mór go Leor?	Fantaisíocht	Cuardaigh samplaí de *nn, ll, rr, th, bh, ng, ch, mh* ó *FnaG* 4 – mar dul siar – le cur le liostaí **Caol/leathan** – ceacht	5 chomhartha poncaíochta le cur in abairtí	**I mo chónaí** – ceacht **Mo + séimhiú** **Liom, leat, leis, léi**-ceacht **I mo chónaí/ina cónaí/ ina chónaí/ ina gcónaí**	Cloze Focail le foghlaim – focail ardmhinicíochta ón Chéim Crosfhocal – focail ón leabhar	**Scéal le scríobh le fráma** – is carachtar sa scéal tú – imir cleas

© An tÁisaonad 2009

Céim / Leabhar 10	Leibhéal Téacs	Eolas Fóneolaíoch Fónaic	Poncaíocht	Gramadach	Gníomhaíochtaí	Scríbhneoireacht
Deich Lacha agus Scéalta eile	Dán agus 3 scéal – dán, fantaisíocht, insint, athinsint	Focail a dhéanann rím *FnaG* 4 – focail ina bhfuil **ch**	Abairtí i mbolgáin chainte a aistriú go habairtí i scéal	Uimhreacha agus athruithe – ceacht **A cosa/a chosa**– ceacht **Ainmfhocail** -ceacht **Aidiachtaí** –ceacht	Abairtí le críochnú – deireadh le roghnú Crosfhocal Eolas a aimsiú ar na lachain	Ceisteanna le freagairt Abairtí – fíor nó bréagach Píosa eolais a scríobh
Bóín Dé, Bóín Dé	Fantaisíocht	*FnaG* 4 – **bh** agus **bhf** *a Bhóín Dé, a bhfuil, bhaile, i bhfolach* **dh** – *ar dhuilleog* – aimsigh samplaí i leabhair eile (leathan) **th bh ch dh sh** - ceacht	Comhrá sa leabhar 5 chomhartha poncaíochta le cur in abairtí	**ar an + séimhiú** – ó bhéal **Tuiseal Gairmeach** – *A Bheach, a Fhéileacáin* – ó bhéal **Orm, ort** ceacht	Cloze Aimsigh eolas ar bhóíní Dé, ar shnáthaidí móra srl.	Blurba eile a scríobh don leabhar Ceisteanna le freagairt
Ulchabháin	Neamhfhicsean mínitheach	Focail bheaga a aimsiú in **ulchabháin** – *bán, in, nach, luch, ná, ál, bain, ach* Siollaí – *ulchabhán, clúmhacha, crúcacha, neadacha*		**Aidiachtaí a aontú le hainmhfhocail** – *ainmhithe beaga, cleití boga clúmhacha* – ó bhéal, samplaí eile ó bhéal	**Clár ABC** – eolas a aimsiú ar na hulchabháin Ceisteanna – 5 C – cá háit, cád é, srl. Lipéid a chur ar phictiúir Focail le cur in **ord aibítre**	Ceisteanna le freagairt Abairtí/frásaí eolais le scríobh le focail ón innéacs
Géanna ag Coimhéad	Neamhfhicsean mínitheach	*FnaG* – **gh** – *an ghé* (tá sé cosúil leis an litir **y**) *FnaG* 5 – an difear idir an **mh** in *amharc, coimhéad* –samplaí eile i leabhair eile - **caol/leathan**		**Iolra 3** – eanna/anna **Briathra** a aimsiú in abairtí **Caol agus leathan** – le meaitseáil **Orm, ort, air, uirthi**	Cloze Níos mó eolais a aimsiú ar ghéanna agus ar a nósanna	Scéal a scríobh gur gé san oíche tú – le fráma. Scéal - alt do dhuine sa rang nó sa bhaile ar na géanna.
Na Géanna agus an Róimh	Insint stairiúil	*FnaG* 4 – samplaí d'fhocail le **sh** sa leabhar seo agus i leabhair eile	Comharthaí uaillbhreasa – géanna ag scairteadh ar a chéile – scríobh abairtí eile mar scairteanna	Scéal a tharla san **aimsir chaite** – briathra a aimsiú agus a liostú **Ina gcodladh** – dul siar	Eolas a aimsiú ar an Róimh agus ar an Eoraip **Focail le foghlaim** – 20 focal ardmhinicíochta – cluiche cártaí le himirt leo Cluiche – *Tóg an Balla* (focail ardmhinicíochta)	Freagraí tugtha – scríobh na ceisteanna

© An tÁisaonad 2009

Focail Ardmhinicíochta

Céim 1	**Dhá Éan Bheaga agus Scéalta Eile**	ar bhí an tá mise ag mé
	Patrúin	go tú Amharc atá ann na
	Chonaic Mé	chonaic mé rith
	Cé atá ar an Fheirm	atá ar an Tá
	Mo Theach	seo mo tá mise sásta anseo
Céim 2	**Déan Císte agus Scéalta Eile**	déan é amach agus ith an mé chuir san bhí sé le do
	Is Maith Linn Patrún	seo ag Tá mé ag Is maith le
	Lá Breithe Sona	atá ar an mise tá mo lá
	Ag Dul ar Scoil	ag dul ar arsa Mamaí
	An Fear Sneachta	an mé chuir air amharc
Céim 3	**An Cat sa Teach agus Scéalta Eile**	is maith liom mo agus do níl mé ag dul amach arsa Daidí síos na suas ar an chuaigh crann léim cad é níor
	Múscail	an sa crann tá
	Gráinne Gráinneog	Tá ag amharc atá ann arsa leat is liomsa seo
	Ag Fás	ag seo atá ann muc crann mise agus mé i mo bhí
	An Faoileán	an d'amharc ar níl mé i mo anseo seisean trá is
Céim 4	**Ag Séideadh leis an Ghaoth agus Scéalta Eile**	ag an ar a do san na bhí tá sa atá ann arsa seo mo go tú is sé amharc

© An tÁisaonad 2009

	Amharc amach ar an Fhuinneog	ar an cad é a tú na ag páistí súgradh amharc san sa
	Boscaí Iontacha	mé as an a is rud rinne
	Déan Eitleog	na seo le an ar déan cuir
	Ag Súgradh ar an Trá	ag ar an thig rith dul a na sa leis na agus súgradh léim
Céim 5	**Stad! agus Scéalta Eile**	agus bhí a ag an dul arsa ach is tú seo gan fosta nó tá cad é anseo beag amharc Mamó Daideo Daidí Mamaí tháinig
	Ná Déan Dearmad	ná déan cad é ag dul a arsa ba liom ar mo do sa an chuig Mamaí Mamó Daidí
	Táimid ag Súgradh	táimid tá ag an thig tá mise ní dul i liom le súgradh
	Cad é atá ann?	cad é atá ann tá
	An Chuileog	an tá bhí sa agus sé arsa ach ar sa sí isteach chonaic chuaigh
Céim 6	**Turas Oscair agus Scéalta Eile**	agus an seo mór an ag dul tá gach rud cad é mé isteach arsa Mamaí sí Daidí sé Mamó Daideo amharc na ann ná mé liathróid
	Mo Theaghlach	mo is mise ar ort seo a dom an bhfuil agat cé í é liom duine ag súgradh tá grá agam do an go tú Daideo Mamó Mamaí Daidí
	An Císte	an na chuaigh agus ar amharc thig linn a rinne leis ó nach sin tar ais cad sibh ag tá mise dul fosta mé é Mamaí ach.
	Phéinteáil Peadar Pictiúr	D'amharc ar a cad é thig liom leat teach Mamaí mór nó tá agam arsa mé féin
	An dTig Leat seo a Dhéanamh?	an leat seo a iad thig linn le amach cuir ar na cúpla agus déan amharc rinne muid is maith
Céim 7	**Bó sa Chistin agus Scéalta Eile**	sa cad é faoi sin a cat madadh agus le amach iad agat é bhí i sí gach rud an scairt Mamaí Daidí na as Mamó chuaigh rinne sé do amharc arsa thig leat seo léi tá ag is maith le suí ar leis í siad chuig fosta súgradh d'amharc níor dul arís
	Cé Leis an Ubh Seo?	an seo na d'amharc ar leis ní í is atá sa go san amharc tá mé ag dul anois

© An tÁisaonad 2009

	Peataí ar Scoil	ar scoil bhí na inniu i amharc tá ag an atá is maith leis seo agus cad é mar tú sé muid faoi rinne de do fuair gach linn ann iad
	Lá Breithe Sona Duit	cé atá ag an ann seo do é cá bhfuil na ní anois
	Béir, Béir, Béir	tá an ag is beag mé atá ná déan dul Mamaí agus Daidí go amach isteach cad é a bhí
Céim 8	**Dónall Dobhareach agus Scéalta Eile**	cá fheiceann tú le ar an acu fiche ní níos ag ól is maith dul rachaidh chuig trá mé thóg chuir hata úll an dtig leat arsa seo bus nach bhfuil agat thig linn bhí ba mhaith liom teach úr chonaic bith anseo mór gach áit róbheag rómhór ach ansin isteach nuair théann Daideo siopaí bheith leis san uisce madadh ach sásta
	Cén Dath atá Air?	cén dath atá air rudaí ann atá buí éist leis an is maith liom béar ach bán le tá sé deas glas solas deir mo Mamaí dearg gorm tábla amharc dathanna mise mo phictiúr féin
	Béir Bhána	cén atá orthu cá siad cad é itheann iad bán Tá súile beaga acu cluasa níl nó rómhaith thig leo go maith agus sneachta cois farraige fosta téann geimhreadh tagann saol fágann san earrach bíonn samhradh troid codladh faoin fosta bia
	Turas sa Spás	turas sa spás éirí taobh istigh den spáslong amuigh dul isteach suas dul suas siad obair ní in amanna bíonn orthu teacht ar ais chuig Domhan
	Is Cinnte Nach bhFuil!	is cinnte nach bhfuil cá bhfuil tú ag dul fanacht súgradh isteach teacht amach gach ainmhí ach amháin
Céim 9	**Feithidí agus Scéalta Eile**	is maith liom buí agus glas sílim go bhfuil siad iontach deas ag léim rith eitilt thart talamh ceart iad ach b'fhearr ina déanann s'againne téann isteach amach gach maidin rithim chuig carr déan Mamaí mall deirim tagann briseann rinne arís anois caithfidh bocht ceann eile áit éigin nua ciall sise fuinneog solas d'amharc gach duine déan Daidí Aintín lig srón leabhar páipéar gruaig scairt thit urlár gheobhaidh dó sílim gur mhaith oscail doras thar loch nuair chonaic mise madadh léim suas ach ní bhfuair síos chuaigh
	An bhFuil tú Mór go Leor?	an bhfuil tú mór go leor bhí agus ina gcónaí ar taobh amháin lár ba mhaith liom cluiche imirt libh arsa ní thig leat linn tú róbheag fuair chuaigh chuig mhaith tóg seo nuair beidh nach réidh scairt siad isteach san uisce thit rinne gáire seisean
	Maidin Mhaith	maidin cé atá ag arsa ní mise ann an ghrian madadh léim amach as an chaora ina seasamh sa pháirc an mhuc ithe bricfeasta muidne cearca bia chuir d'imigh teach Mamaí léim leaba Daidí inniu Satharn
	Cad é atá an Damhán Alla a Dhéanamh?	cad é atá an seo a dhéanamh déanamh a dhéanann téann tabhairt itheann cuid ainmhithe beaga cuid acu fanacht teacht chucu ag cur eagla orm roimh ach níl bith is mó

© An tÁisaonad 2009

	Dobhareacha	cad é an orthu cá siad ainmhithe móra iad cosa fiacla acu cluasa súile níl rómhaith ach thig leo maith rith fosta san eile itheann féar plandaí snámh fanacht faoin uisce tugann bainne dóibh cuidíonn minic imigh leat leis bia
Céim 10	**Deich Lacha agus Scéalta Eile**	deich lacha bean amháin dhá amuigh gach lá trí ceithre cúig sé snámh loch seacht ocht is maith leo bheith fliuch naoi deich iad uilig siúlann siad líne ar ais dul luí bhí dúil teach sráid i gcónaí cosa cheol amhrán ceol tógann mamaí agat cosúil eile faoi níor mhaith léi suas chonaic rothar síos gasta ní fhaca traein solas dearg stop scairt teacht rith chomh talamh thosaigh d'amharc d'imigh thart anois uirthi liom d'fhág an fhuinneog oscailt déanta thig liomsa cuidiú leat chuir urlár fosta fan sise ar chrann i ngairdín na héin linne crann ocras isteach bhuail ar ais sa bhaile arán itheann doras amanna buaileann ag iarraidh tháinig chuig bog raibh cosúil d'ith cos sásta míshásta linn thug fuair greim faoin tolg gortaithe iontach scríobh ábalta roimh i bhfad beidh ar dtús dúirt dúil cuairt éigin uilig
	Géanna ag Coimhéad	an mhaidin atá ann ag ithe amharc thart tá sí ag anois sin eile sise bíonn lá ar fad bíonn siad le chéile itheann snámhann gach nuair a bhíonn deir tógann réidh rith snámh amanna óga thig leis ní fhágann móra croitheann oíche ina gcodladh slán loch amháin
	Na Géanna agus an Róimh	na agus an scéal fíor i bhfad ó shin tharla rud iontach lár tháinig aníos cnoc níor chuala duine bith iad ní fhaca bhí gach ina gcodladh madaí arsa mhúscail eile thóg thosaigh troid chuir siad
	Bóín Dé, Bóín Dé	bhí thart nuair tháinig bealach cad chuige bhfuil gasta arsa mo theach páistí sa bhaile rachaidh leat ar dhuilleog teach libh uisce cuidigh linn scairt againn amach gach áit ag caoineadh chuaigh chuig tine go raibh maith agat síos chuig loch beidh an t-uisce deas fuar imigh d'imigh istigh beag ansin
	Ulchabháin	cén atá orthu cad é itheann siad éin iad acu orthu téann san oíche súile móra maith éisteacht fosta cluas boga thig leo go hiontach ciúin thig ainmhithe eile a chluinstin teacht gasta iontach luchóga coiníní bia bíonn crainn poill trí ceathair mamaí tugann daidí óga ann áiteanna atá te fuar

© An tÁisaonad 2009

Turas Oscair *(Céim 6)*

Tá focail sa dán a dhéanann rím. Scríobh sna boscaí iad.

agus

agus

Scríobh focail eile a dhéanann rím lena chéile.

agus

agus

© An tÁisaonad 2009

Turas Oscair *(Céim 6)*

Críochnaigh an dán. Déan an pictiúr.

Seo chugainn Oscar, agus luas faoi.

Seo chugainn Oscar, nach mór an spraoi!

© An tÁisaonad 2009

Turas Oscair, Róisín agus an Chairt *(Céim 6)*

Déan liosta de na rudaí sa chairt.

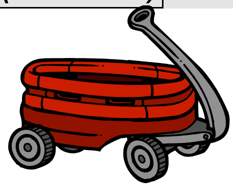

focal	pictiúr

© An tÁisaonad 2009

Turas Oscair, Róisín agus an Chairt *(Céim 6)*

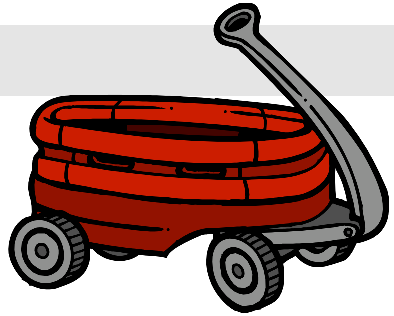

Tá cairt agat féin. Cad é a chuirfidh tú isteach inti?

1. ______________________________ 2. ______________________________

3. ______________________________ 4. ______________________________

Déan pictiúr.

© An tÁisaonad 2009

Turas Oscair, Róisín agus an Chairt *(Céim 6)*

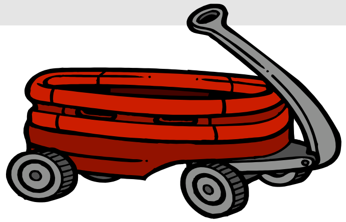

"Seo duit,"

1. ______________________ arsa Mamaí.
2. ______________________ arsa Daidí.
3. ______________________ arsa Mamó.
4. ______________________ arsa Daideo.

Scríobh d'abairt féin. Déan pictiúr.

____

© An tÁisaonad 2009

Turas Oscair, Róisín agus an Chairt *(Céim 6)*

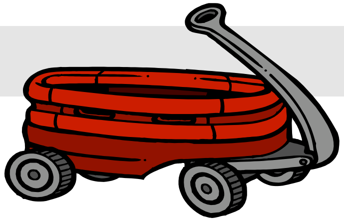

D'amharc   D'oscail   D'imigh

Scríobh abairtí leo.

____

____

____

Scríobh scéal nó déan pictiúr.

© An tÁisaonad 2009

Turas Oscair, Róisín agus an Chairt *(Céim 6)*

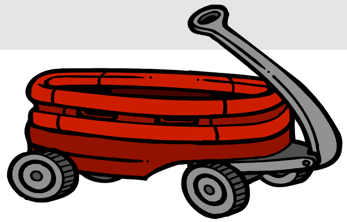

Gearr agus cuir na píosaí le chéile leis na focail a dhéanamh.

D	’	D	’	D	’
oscail		amharc		imigh	

© An tÁisaonad 2009

Turas Oscair, An Liathróid Mhór *(Céim 6)*

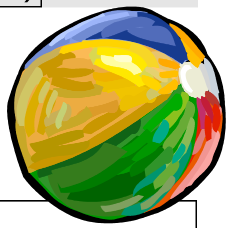

Léigh na focail. Déan na pictiúir.

liathróid	liathróidí
crann	crainn
bus	busanna

© An tÁisaonad 2009

Turas Oscair, An Liathróid Mhór *(Céim 6)*

Scríobh scéal faoi do liathróid féin.

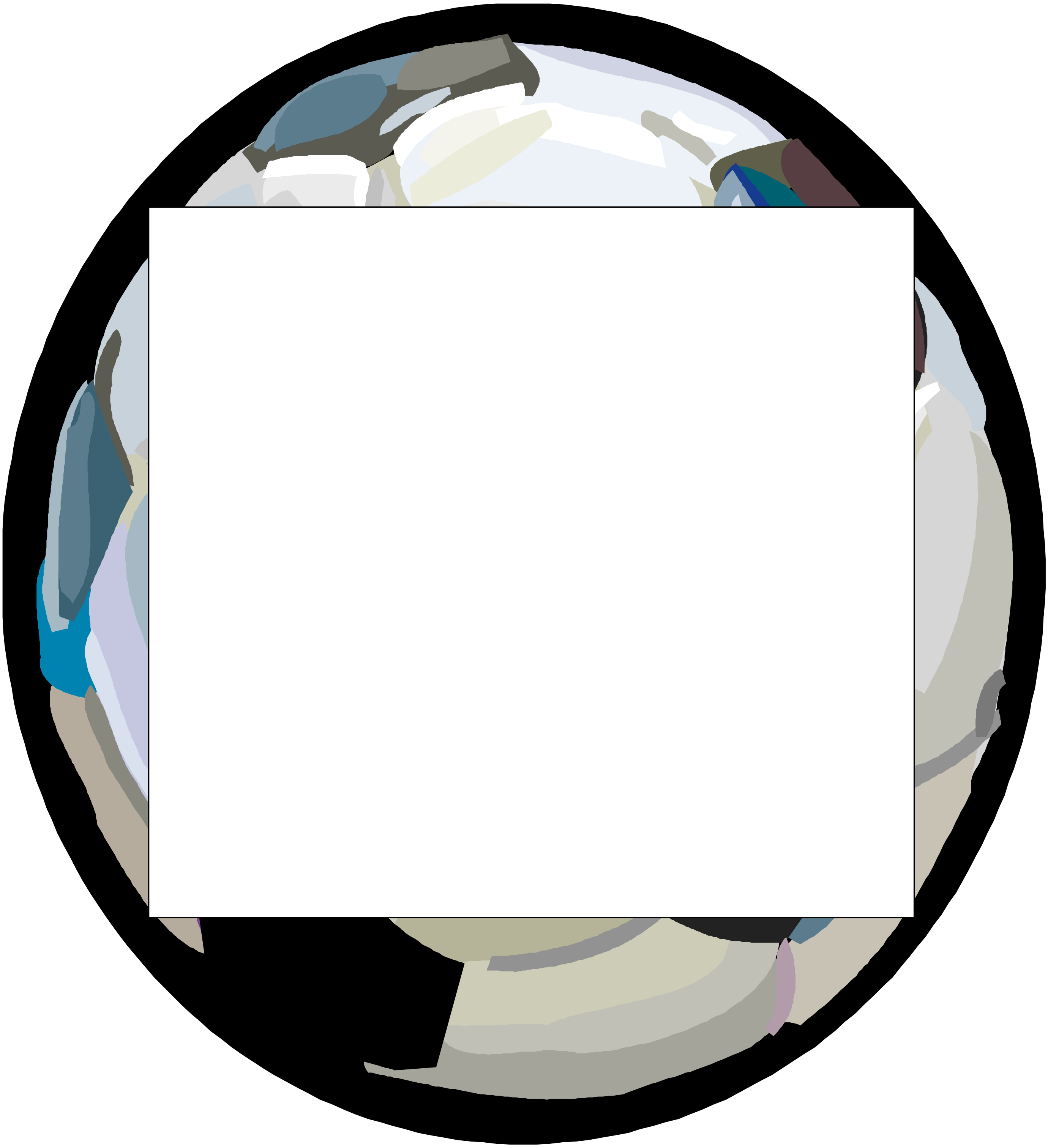

© An tÁisaonad 2009

Turas Oscair, An Liathróid Mhór *(Céim 6)*

Gearr amach agus inis an scéal.

© An tÁisaonad 2009

Turas Oscair, An Liathróid Mhór *(Céim 6)*

A mhúinteoir, iarr ar na páistí na siollaí seo a ghearradh amach agus focail a dhéanamh leo.

ha	ta
ma	mó
Os	car
gas	ta
bos	ca

© An tÁisaonad 2009

Mo Theaghlach *(Céim 6)*

Cé hiad na daoine i do theaghlach? Déan portráid.

© An tÁisaonad 2009

Mo Theaghlach *(Céim 6)*

Léigh na focail. Déan na pictiúir.

Mamaí	Daidí
Mamó	Daideo
Mise	Deartháir

Inis scéal leis na focail seo.
Ná déan dearmad *mo mhamaí, mo dhaidí* a rá.

© An tÁisaonad 2009

Mo Theaghlach *(Céim 6)*

Imir cluiche leis na cártaí.

Mamaí	
Daidí	
Mamó	
Daideo	

© An tÁisaonad 2009

Mo Theaghlach *(Céim 6)*

Léigh an leabhar. Amharc ar na pictiúir. Scríobh an duine ceart.

Daideo Mamaí Daidí Mamó

Seo duine a thugann aire dom. ________________

Seo duine a chuidíonn liom. ________________

Seo duine a thugann uachtar reoite dom. ________________

Seo duine a léann leabhair liom. ________________

© An tÁisaonad 2009

An dTig Leat seo a Dhéanamh? *(Céim 6)*

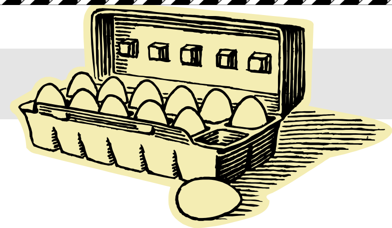

Amharc ar an chlár sa leabhar.

Cad é atá ar leathanach 4? ______________

Cad é atá ar leathanach 10? ______________

Cad é atá ar leathanach 12? ______________

Cad é ba mhaith leatsa a dhéanamh? ___________

Oscail do leabhar ag an leathanach sin agus léigh é.

© An tÁisaonad 2009

An dTig Leat seo a Dhéanamh? *(Céim 6)*

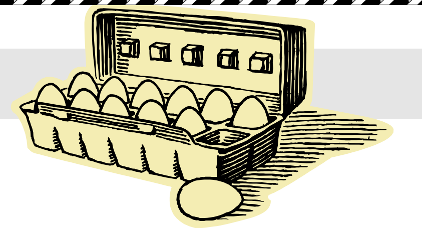

An dtig leat seo a dhéanamh?
Cad é a rinne tú? Déan na pictiúir.

Úsáid iad seo:	1.
2.	3.

© An tÁisaonad 2009

An dTig Leat seo a Dhéanamh? *(Céim 6)*

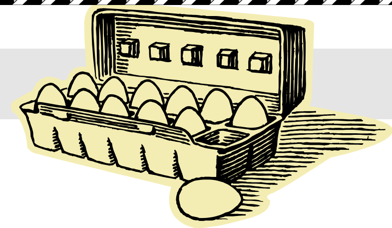

Scríobh abairtí leis na focail seo.

bus	bád	crogall	turtar

1.______________________________

2.______________________________

3.______________________________

4.______________________________

© An tÁisaonad 2009

An dTig Leat seo a Dhéanamh? *(Céim 6)*

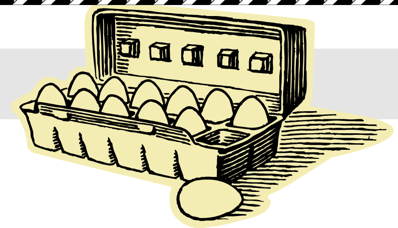

Scríobh na focail. Déan na pictiúir.

Thig linn

__________ __________ beach a dhéanamh.

__________ __________ damhán alla a dhéanamh.

__________ __________ turtar a dhéanamh.

__________ __________ ____________ a dhéanamh.

© An tÁisaonad 2009

An Císte *(Céim 6)*

Scríobh an scéal. Déan an pictiúr.

Is mise an císte. Tá mé ag dul…

© An tAisaonad 2009

An Císte *(Céim 6)*

Freagair na ceisteanna seo.

1. Cad é a rinne Breandán agus Bairbre?

____

2. Cad chuige a bhfuil siad ag caoineadh?

____

3. Cad é a fuair Mamaí Bóín Dé?

____

Ar mhothaigh tú meancóg ar bith sa leabhar seo? Déan cur síos air.

© An tÁisaonad 2009

Phéinteáil Peadar Pictiúr *(Céim 6)*

Meaitseáil na pictiúir leis na habairtí.

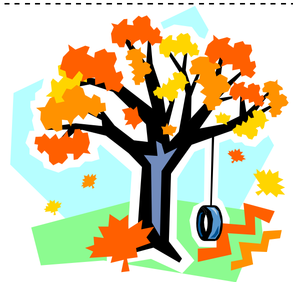		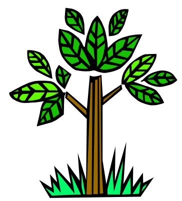

Luchóg bheag bhán	Teach mór dearg
Crann beag glas	Crann mór dearg
Teach beag bán	Luchóg mhór bhán

© An tÁisaonad 2009

Phéinteáil Peadar Pictiúr *(Céim 6)*

Scríobh scéal agus déan an pictiúr.

D'amharc	Peadar	thig	arsa

☆ ______________________________

____

____

____

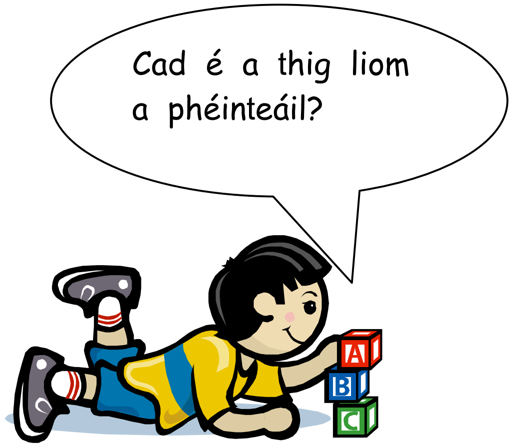

© An tAisaonad 2009

Phéinteáil Peadar Pictiúr *(Céim 6)*

Thig liom

__________ __________ teach a phéinteáil.

__________ __________ luchóg a phéinteáil.

__________ __________ crann a phéinteáil.

__________ __________ beach a phéinteáil.

Amharc ar do chuid péinteanna. Cad é a thig leat a phéinteáil?

© An tÁisaonad 2009

Phéinteáil Peadar Pictiúr *(Céim 6)*

Léigh an leabhar. Faigh amach...

1. Cad é a dúirt Peadar?
2. Cad é a dúirt Mamaí?
3. Cad é a dúirt Daidí?
4. Cad é a dúirt Mamó?
5. Cad é a dúirt Daideo?

© An tÁisaonad 2009

Biongó Focal *(Céim 6)*

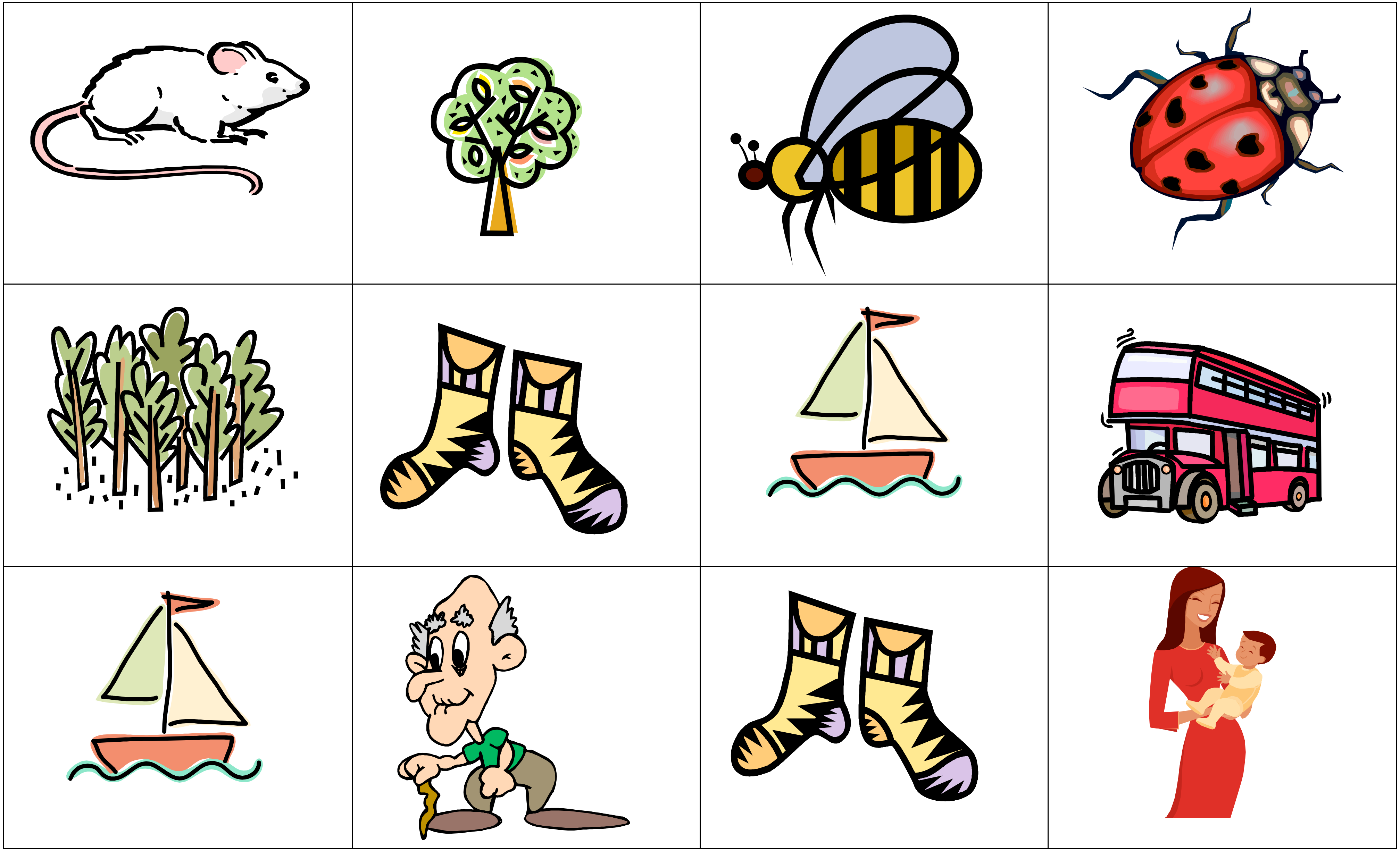

© An tÁisaonad 2009

Biongó Focal *(Céim 6)*

	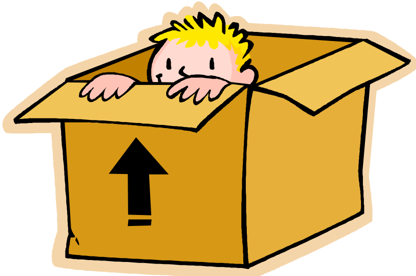		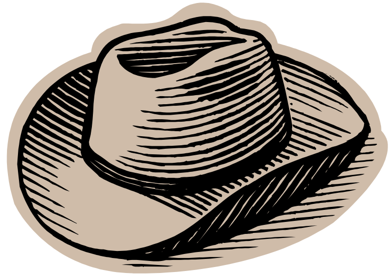
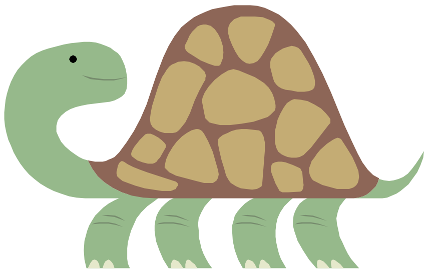			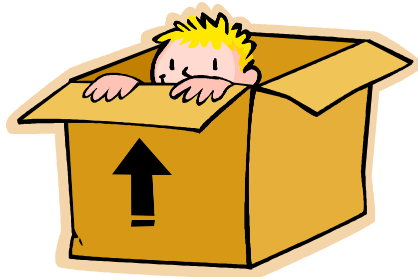

© An tÁisaonad 2009

Biongó Focal *(Céim 6)*

beach	Bóín Dé	liathróid	teach	bosca
Mamó	Daideo	Mamaí	Daidí	turtar
císte	hata	bus	crainn	luchóg
luchóg	bád	stocaí	crann	bosca

© An tÁisaonad 2009

Cad é atá siad a rá?

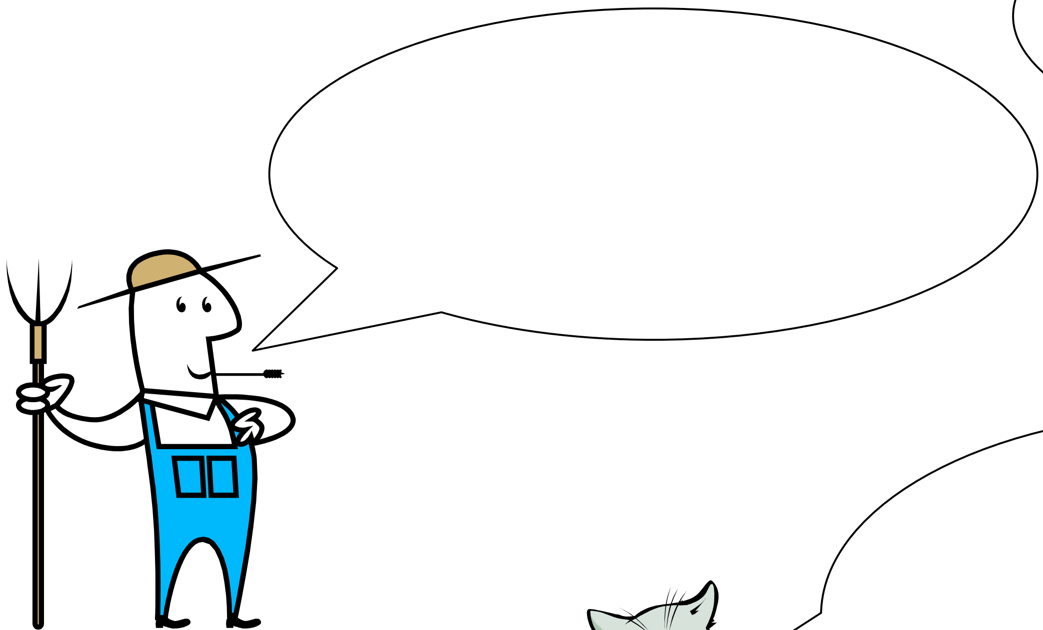

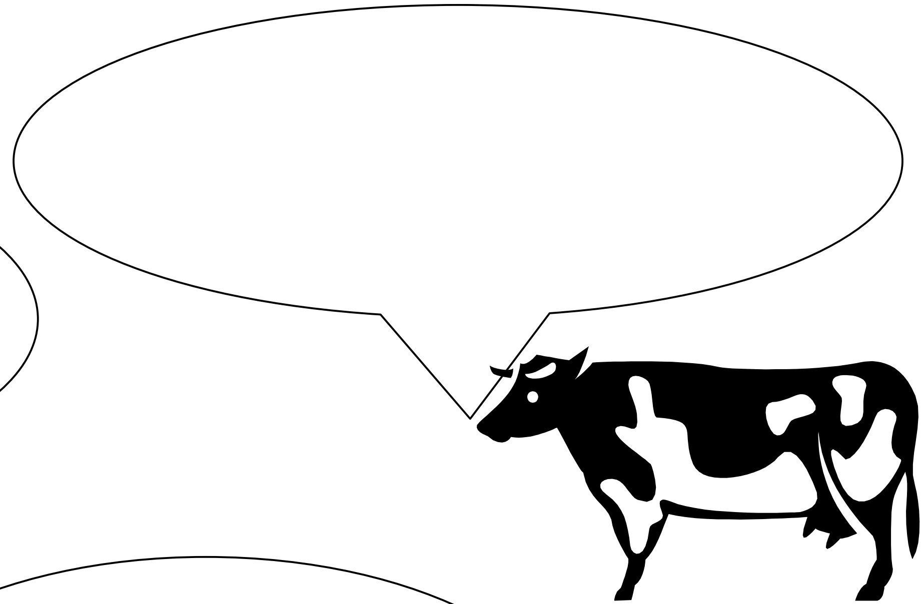

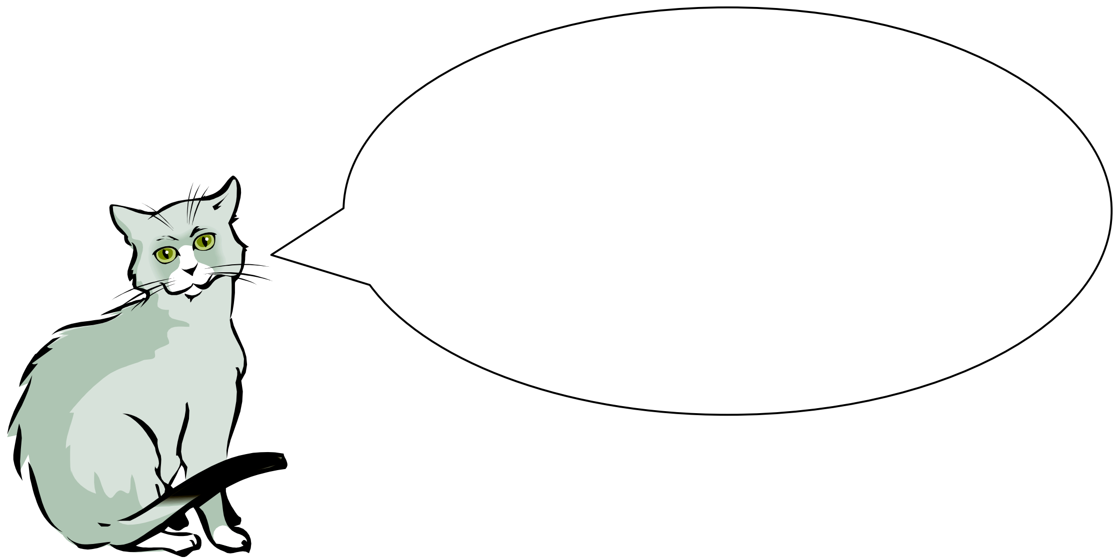

© An tÁisaonad 2009

Bó sa Chistin *(Céim 7)*

Cad iad na hainmhithe atá sa dán?

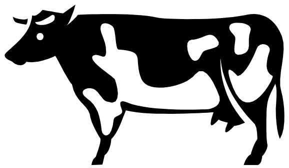

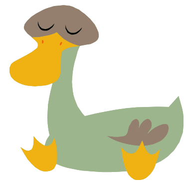

Aimsigh focail a dhéanann rím le mú.

Thig leat an dán seo a cheol mar amhrán. Ceol é agus faigh uirlisí le fuaimeanna na n-ainmhithe a dhéanamh. *(Fonn – Skip to My Lou)*

© An tÁisaonad 2009

Bó sa Chistin *(Céim 7)*

Is tusa an feirmeoir. Tá na hainmhithe i do theach. Scríobh an scéal agus déan an pictiúr.

© An tÁisaonad 2009

Bó sa Chistin, Cat Scríobach *(Céim 7)*

Gearr amach nó scríobh na fuaimeanna seo ar na línte fuaime thíos.

b	s	t	a	t	f
a	r	r	d	g	o

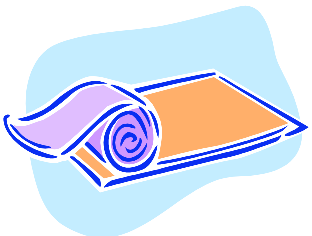

___ ___ ___ ___

___ ___ ___ ___

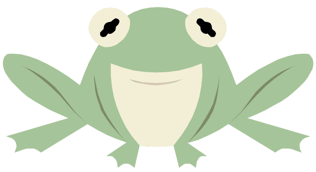

___ ___ ___ ___

© An tÁisaonad 2009

Bó sa Chistin, Cat Scríobach *(Céim 7)*

Gearr amach na fuaimeanna seo. Cuir ar línte fuaime ar chlár bán iad.
Cá mhéad fuaim atá san fhocal seo? _______

c	a	rr

© An tÁisaonad 2009

Bó sa Chistin, Cat Scríobach *(Céim 7)*

Déan liosta de na rudaí a scríob Lára.

1. ______________________

2. ______________________

3. ______________________

4. ______________________

5. ______________________

© An tÁisaonad 2009

Bó sa Chistin, Cat Scríobach *(Céim 7)*

Léigh an abairt.

"Stad!" a scairt Mamaí.

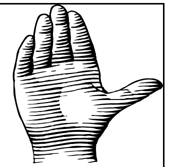

Scríobh 2 abairt eile le " "

1. ______________________________

2. ______________________________

© An tÁisaonad 2009

Bó sa Chistin, Cearca Nuala *(Céim 7)*

Is maith liom ______.

Is maith ______ ______.

Is maith liom Nuala.

Is ______ ______ ______.

____

______________________________.

____

______________________________.

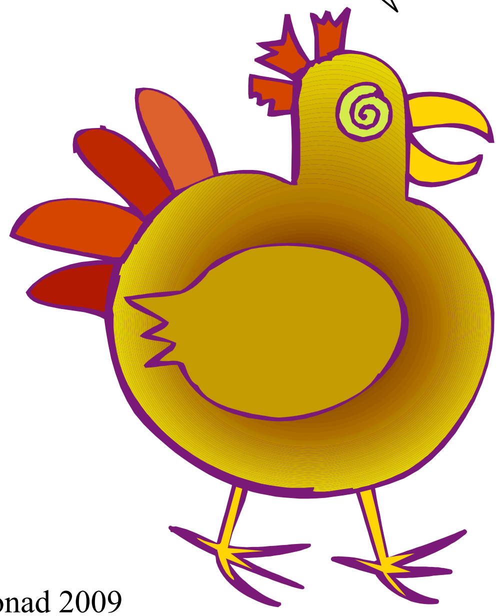

© An tÁisaonad 2009

Bó sa Chistin, Cearca Nuala *(Céim 7)*

Ceann nó dhó! Scríobh isteach an t-iolra.

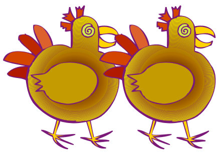

cearc...

páiste...

bróg...

hata..

cos..

peata...

bosca...

cóta...

© An tÁisaonad 2009

Bó sa Chistin, Simba *(Céim 7)*

Scríobh an scéal.

Chuaigh mise chuig an pháirc...

© An tÁisaonad 2009

Bó sa Chistin, Simba *(Céim 7)*

Ciorclaigh na difríochtaí. Ansin scríobh na focail ar na línte.

chuaigh   chuig

__________________   __________________

Scríobh abairt le chuaigh .

____

Scríobh abairt le chuig .

____

© An tÁisaonad 2009

Bó sa Chistin, Simba *(Céim 7)*

Léigh na habairtí. Déan na pictiúir.

Bhí Malik agus Mara ag súgradh ar na céimeanna.

Bhí Malik agus Mara ag súgradh ar na luascáin.

Bhí Malik agus Mara ag súgradh ar an sleamhnán.

© An tÁisaonad 2009

Béir, Béir, Béir *(Céim 7)*

Scríobh isteach na focail.

| Tá | béar | ag |

1. ___ _______ ___ rith.

2. ___ _______ ___ ithe.

3. ___ _______ ___ súgradh.

4. ____________________________.

© An tÁisaonad 2009

Béir, Béir, Béir *(Céim 7)*

Scríobh na focail a dhéanann rím. Faigh cinn eile.

nigh	agus	
clábar	agus	
císte	agus	
staighre	agus	
	agus	
	agus	

© An tÁisaonad 2009

Béir, Béir, Béir *(Céim 7)*

Léigh an abairt.

Scríobh abairt eile le !

Císte, císte, ná déan scíste!	

Léigh an abairt.

Scríobh abairt eile le ?

Cad é mar a bhí an turas?	

© An tÁisaonad 2009

Béir, Béir, Béir *(Céim 7)*

Déan cuntas ar na béir… a haon, a dó, a trí, a ceathair, a cúig.
Léigh an leabhar agus scríobh isteach na focail seo. Bí cúramach leis an séimhiú!

Tá an ________ ________ beag ag glanadh.

Tá an ________ ________ beag ag glanadh.

Tá an ________ ________ beag ag glanadh.

Tá an ________ ________ beag ag déanamh císte.

Tá an ________ ________ beag ag dul suas an staighre.

Agus is féidir iad a scríobh mar seo –

1ú 2ú 3ú 4ú 5ú

© An tÁisaonad 2009

Cé Leis an Ubh seo? *(Céim 7)*

Léigh an leabhar agus faigh an t-eolas seo.

Is leis an chrogall na huibheacha seo. Cá bhfuil siad?

Is leis an ostrais na huibheacha seo. Cá bhfuil siad?

Is leis an fhaoileán na huibheacha seo. Cá bhfuil siad?

Is leis an fhrog na huibheacha seo. Cá bhfuil siad?

© An tÁisaonad 2009

Cé Leis an Ubh seo? *(Céim 7)*

Is tusa an ubh. Cad é atá tú a rá?

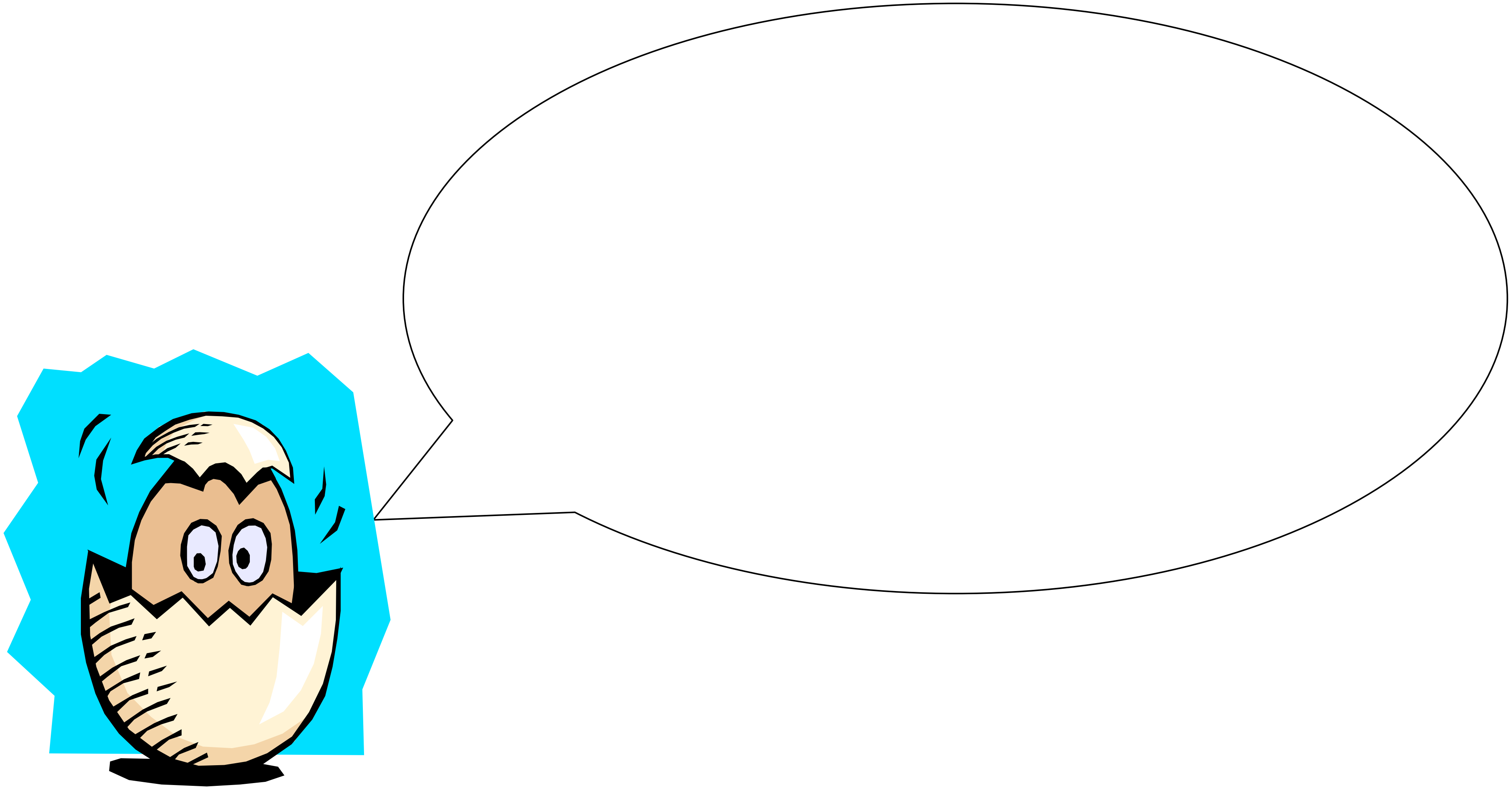

© An tÁisaonad 2009

Cé Leis an Ubh seo? *(Céim 7)*

Freagair na ceisteanna.

Is liomsa é.	Is le Síle é.	Is le Cathal é.

Cé leis an mála scoile seo?

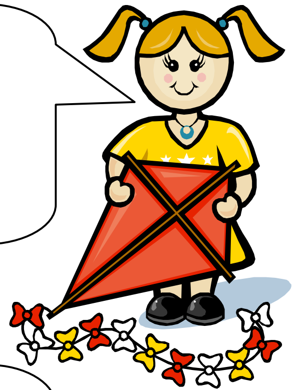

Cé leis an bosca sin?

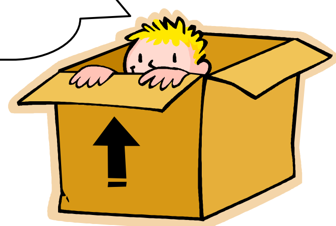

Cé leis an liathróid sin?

© An tÁisaonad 2009

Peataí ar Scoil *(Céim 7)*

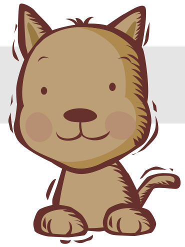

Scríobh an scéal.

Bhí na peataí ar scoil againn inniu....

Úsáid na focail seo le cuidiú leat –

mór beag deas álainn fada gruagach mín dubh bán rua
ard tanaí ramhar maol gasta fadálach glic faiteach

© An tÁisaonad 2009

Peataí ar Scoil *(Céim 7)*

Léigh an leabhar. Faigh focail ina bhfuil litreacha dúbailte, *m.sh. carr*

Scríobh sa réalta thíos iad. Amharc i leabhair eile le focail eile ina bhfuil litreacha dúbailte a fháil. Scríobh sa réalta thíos iad fosta.

© An tÁisaonad 2009

Peataí ar Scoil *(Céim 7)*

Seo é mo pheata féin.
(Nó an peata ba mhaith liom!)

______________ an t-ainm atá ar mo pheata .

Is maith leis __________________.

Is maith leis __________________.

____

____

© An tÁisaonad 2009

Peataí ar Scoil *(Céim 7)*

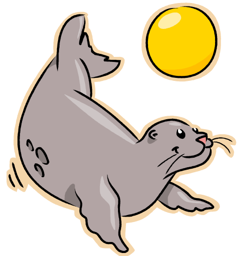

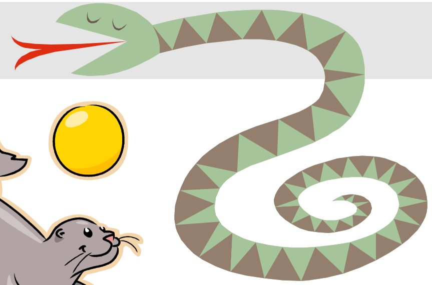

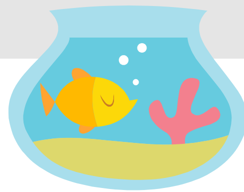

Freagair na ceisteanna.

1. Cad é atá ag Seán? Tá ______________ ag Seán.

2. Cad é atá ag Úna? Tá ______________________________.

3. Cad é atá ag Síle? __________________________________.

4. Cad é atá agatsa? ___________________________________.

© An tÁisaonad 2009

Lá Breithe Sona Duit! *(Céim 7)*

© An tÁisaonad 2009

Lá Breithe Sona Duit! *(Céim 7)*

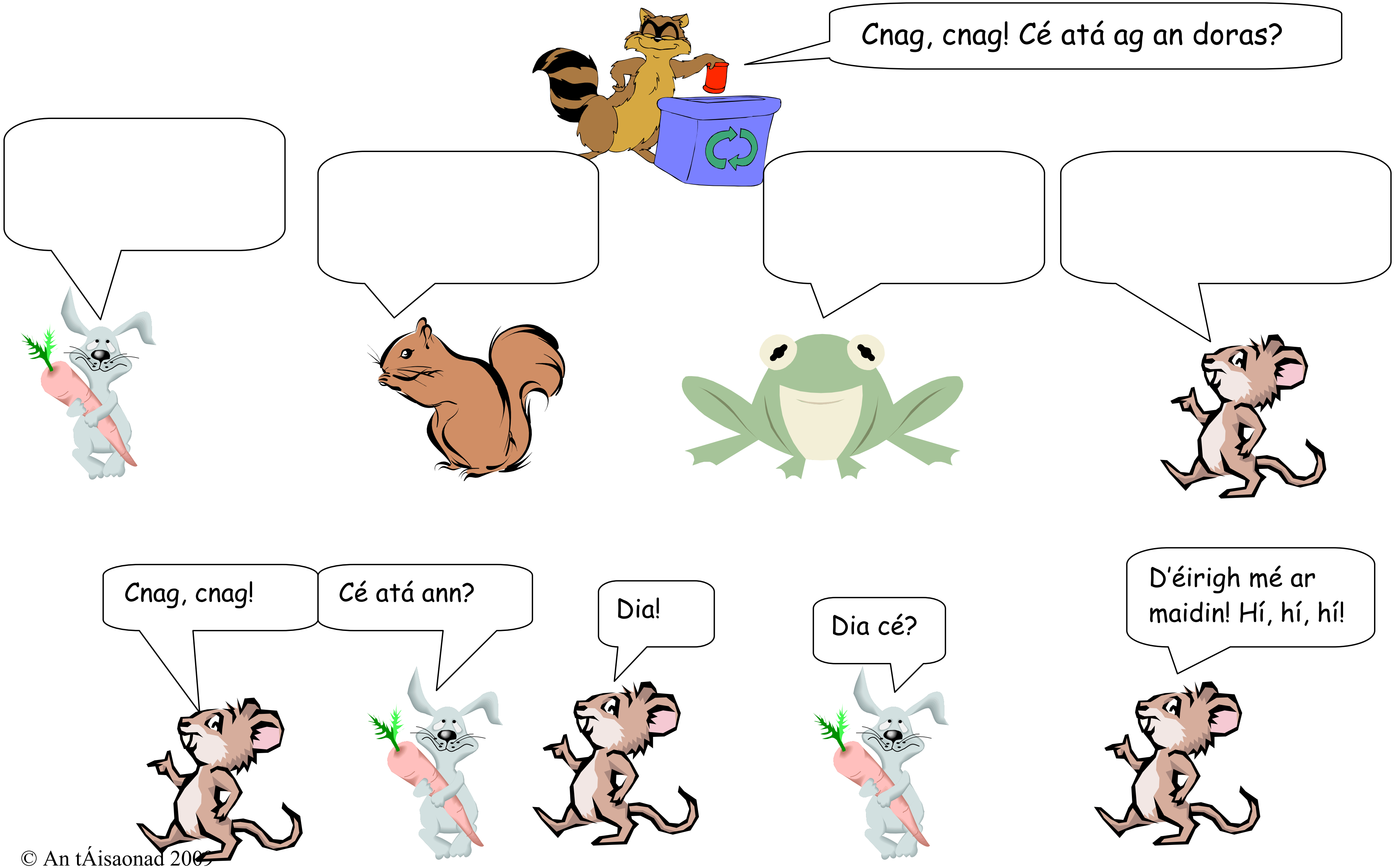

© An tÁisaonad 2005

Lá Breithe Sona Duit! *(Céim 7)*

Cnag, Cnag! Tá fuaim **r** leis an **n.**

Léigh na focail eile seo – **cnoc, cnámh, cnaipe**, **cnámharlach, cnap, cnapán, cnó**.

Ciorclaigh na focail ina bhfuil **n** mar **r.**

Chuaigh cnámharlach suas an cnoc agus cnaipe mór ina lámh.
Chonaic sé loch mór deas is chuaigh isteach a shnámh.
Anuas ar a cheann, thit cnó mór donn.
Is chaill sé an cnaipe is a chnámh.

© An tÁisaonad 2009

Fuaimeanna agus Fónaic *(Céim 7)*

Amharc siar ar na leabhair atá léite agat. Aimsigh focail ina bhfuil litreacha dúbailte, *m.sh. carr.* Ar thug tú rud ar bith faoi deara?
Cad iad na litreacha dúbailte atá sa Ghaeilge? _____ _____ _____.
Déan liosta de na focail seo ar an tabla thíos. Aimsigh na focail i do leabhair.

© An tÁisaonad 2009

Fuaimeanna agus Fónaic *(Céim 7)*

Gearr amach nó scríobh na fuaimeanna seo ar na línte fuaime thíos.

b	c	c	a	a	ll
a	p	a	a	c	
nn	a	rr	ll	r	

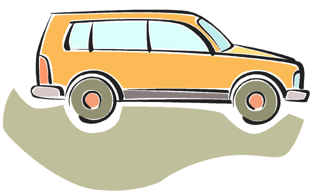

___ ___ ___

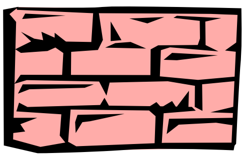

___ ___ ___ ___

___ ___ ___ ___

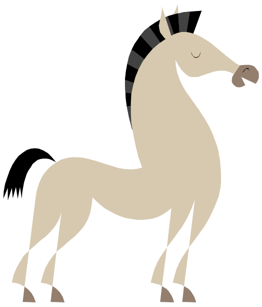

___ ___ ___ ___ ___

© An tÁisaonad 2009

Dónall Dobhareach *(Céim 8)*

Tá focail agus frásaí anseo a dhéanann rím. Meaitseáil iad agus úsáid iad le cur leis an dán.

ar an ché	ar feadh an lae	tá mé réidh
gabh ar aghaidh	cupán tae	an lá inné
níos lú	tú	ag teacht chucu
ag déanamh	ag tarlú	ar an talamh

© An tÁisaonad 2009

Is Maith le Dónall Dobhareach an Domhnach *(Céim 8)*

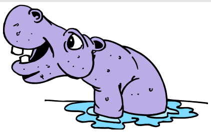

Scríobh freagraí ar na ceisteanna seo:

1. Cé a scríobh an dán *Dónall Dobhareach*?

____

2. Cén lá a thagann roimh an Mháirt?

____

3. Cén lá a thagann i ndiaidh Déardaoin?

____

4. Cá háit a rachaidh Dónall inniu?

____

5. An dtig le Dónall dul chuig an trá sa tacsaí?

____

6. An bhfaca Dónall leoraí?

____

7. An dtig le Dónall snámh?

____

© An tÁisaonad 2009

Is Maith le Dónall Dobhareach an Domhnach *(Céim 8)*

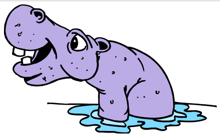

Scríobh isteach an litir bheag nó an ceannlitir sna boscaí.

___ a	G ___	H ___	___ b
___ c	D ___	F ___	___ s
T ___	___ e	O ___	___ r
P ___	___ m	I ___	___ j
___ u	N ___	V ___	L ___
___ f	Z ___	___ x	___ g

© An tÁisaonad 2009

Is Maith le Dónall Dobhareach an Domhnach *(Céim 8)*

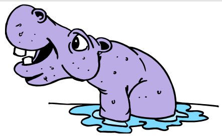

Bhí tú féin agus do chara ag dul chuig an trá. Chonaic sibh Dónall Dobhareach. Chuir sibh ceisteanna air. Cad iad na ceisteanna a chuir sibh air? Ná déan dearmad ar na ***comharthaí ceiste***!

© An tÁisaonad 2009

Is Maith le Dónall Dobhareach an Domhnach *(Céim 8)*

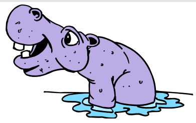

Níor mhaith le Dónall dul chuig an trá. Ba mhaith leis dul a sciáil. An dtig leat cuidiú leis a mhála a phacáil?

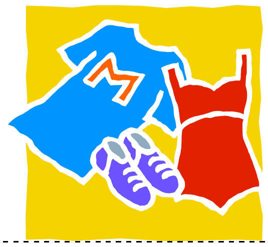

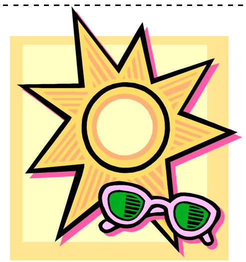

© An tÁisaonad 2009

Dónall Dobhareach, Peadar Portán *(Céim 8)*

Ciorclaigh na frásaí cearta. Ansin déan do cheist féin.

1. Cé a scríobh an scéal *Peadar Portán*?

   Frances Bacon
   Philip Webb
   Ian Forss

1. Cad é ba mhaith le Peadar Portán?

   carr úr
   tacsaí
   bád
   teach úr

3. Cad é a chonaic Peadar Portán?

   cocatú
   coinín
   eascann

4. Bhí an canna…

   …róbheag
   …róthanaí
   …róthe

5. Cén sórt tí a d'aimsigh Peadar?

   bus
   árasán
   sliogán
   óstán

6.

Peadar Portán

© An tÁisaonad 2009

Dónall Dobhareach, Peadar Portán *(Céim 8)*

Cad é a dúirt na hainmhithe eile le Peadar? Cad é atá ag deireadh gach abairte? Cad chuige?

Ba mhaith liom teach úr.

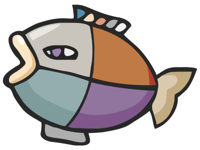

© An tÁisaonad 2009

Dónall Dobhareach, Peadar Portán *(Céim 8)*

Ba mhaith liom teach úr.

Níl teach ar bith anseo duit!

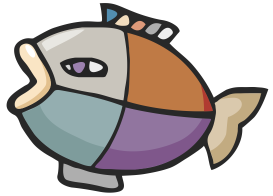

Tá Peadar ag caint leis an iasc. Seo mar a bhíonn caint le bolgáin chainte. Scríobh amach an chaint seo mar a bhíonn i scéal. Ná déan dearmad ar na ***comharthaí cainte***!

……

……

Anois scríobh an chaint a bhí ag Peadar leis an eascann.

……

……

Anois scríobh an chaint a bhí ag Peadar leis an phortán mhór.

……

……

© An tÁisaonad 2009

Dónall Dobhareach, Dóra Dobhareach *(Céim 8)*

Scríobh isteach na focail atá ar iarraidh sna bolgáin chainte. liom leat

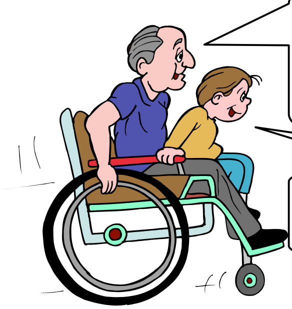

Tá mise ag dul amach a shúgradh.

Tá mise ag dul ______.

Ar mhaith leat an leabhar seo a léamh _______?

Ba mhaith liom é a léamh _______.

An dtig liom dul a scátáil ______?

Thig leat teacht ______ cinnte.

Tá sneachta ann ach níl duine ar bith ag súgradh ______.

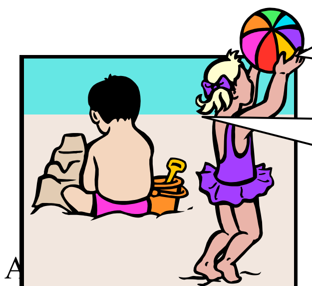

Tá liathróid agam. Ar mhaith leat súgradh ________?

Ní thig liom súgradh ______. Tá me ag obair.

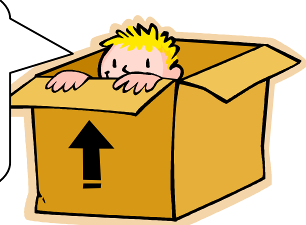

Ar mhaith ______ teacht isteach sa bhosca ______?

© A

Dónall Dobhareach, Dóra Dobhareach (Céim 8)

Cad é an fhuaim atá ar iarraidh sa scéal beag seo? Scríobh isteach í.

Ar __arla rud ar bi__ ar an bhó__ar? Ar __ug tú do ro__ar ar an bhó__ar? Tá da__ deas ar an ro__ar sin.

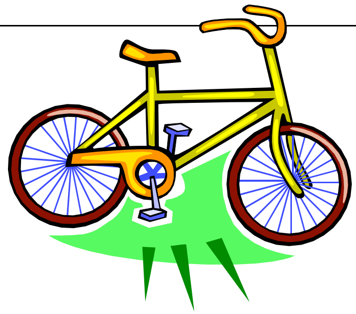

Amharc i do leabhar agus faigh focail eile ina bhfuil an fhuaim seo.

© An tÁisaonad 2009

Béir Bhána *(Céim 8)*

Roghnaigh ainmhí eile. Úsáid na lipéid thíos atá de dhíth ort.

fionnadh	cluasa	súile
crúba	srón	eireaball
droim	cosa	bolg

© An tÁisaonad 2009

Béir Bhána *(Céim 8)*

Gearr amach na focail agus cuir in ord iad.

Tá	.	fionnadh	agus	cluasa
ar	,	mhadadh	mo	srón

agus	mála	leabhar	.	Tá
ag	chara	liathróid	,	mo

© An tÁisaonad 2009

Béir Bhána *(Céim 8)*

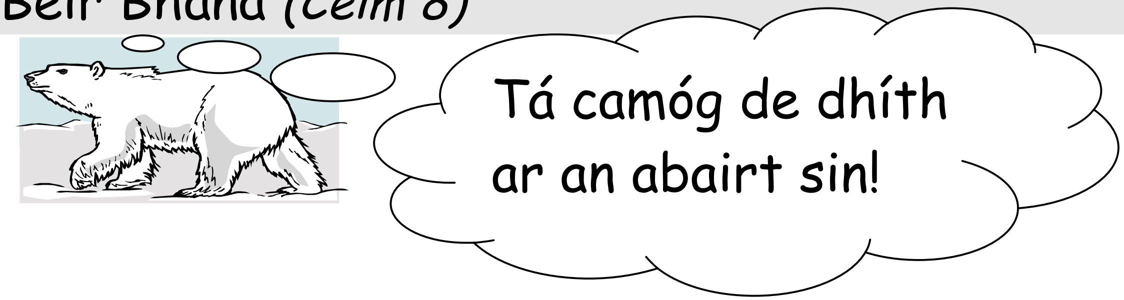

,

Tá cluasa agus súile agus crúba agus fionnadh ag an bhéar bhán.

Ní maith le scríbhneoirí an focal agus a úsáid rómhinic. Cuireann siad isteach camóg ina áit. Fágann siad an agus deireanach.

Scríobh an abairt thuas agus cuir isteach camóg gach áit a bhfuil an focal agus. Fág an ceann deireanach.

© An tÁisaonad 2009

Béir Bhána *(Céim 8)*

Léigh an sliocht seo amach os ard. Tá fuaim áirithe ann. Ciorclaigh an fhuaim sin gach uair a chluin tú í.

Cá bhfuil na béir bhána? An mbíonn siad abhus in Éirinn nó i bhfad ar shiúl? An bhfaca tú ceann ar bhalla nó ar bhád? Más béir gharbha iad beidh do bhata de dhíth le hiad a bhualadh.

Amharc i leabhair eile. Déan liosta de na focail ina bhfuil an fhuaim seo. Bíodh siad ag tús, lár nó deireadh focal.

© An tÁisaonad 2009

Béir Bhána *(Céim 8)*

a b c d e f g h I j k l m n o p q r s t u v w x y z

An bhfuil an aibítir ar eolas agat? Abair í.

Cuir na litreacha seo in ord aibítre - **g m b a l s z** ________________

Tá an t-innéacs sa leabhar seo in ord aibítre. Cuir na focail seo in ord aibítre. Ansin déan innéacs nua leis na focail san ord ceart.

cluasa	______________
súile	______________
béir	______________
pluais	______________
geimhreadh	______________

béir ………………………… leathanach …………

© An tÁisaonad 2009

Béir Bhána *(Céim 8)*

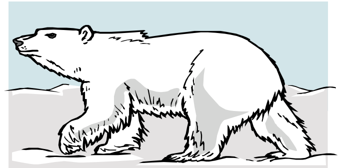

Freagair na ceisteanna seo:

1. An bhfuil súile móra ag an bhéar bhán?

____

2. Cá háit a maireann na béir bhána?

____

3. An bhfuil teacht ar na béir bhána i gCeanada?

____

4. Cad é a itheann na béir bhána?

____

5. Cá háit a gcaitheann na béir bhána an geimhreadh?

____

© An tÁisaonad 2009

Béir Bhána *(Céim 8)*

Bíonn coileáin ag an bhéar bhán. Cad iad na hóga a bhíonn ag na hainmhithe eile seo? Meaitseáil na pictiúir seo leis na focail ar an leathanach eile.

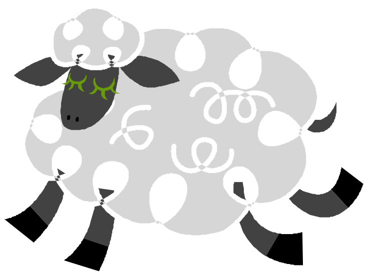

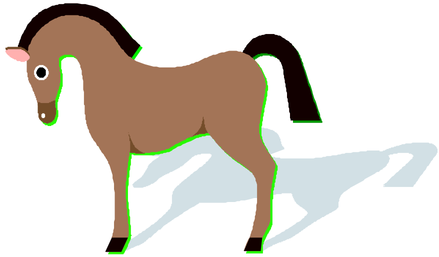
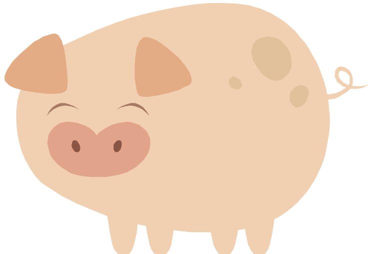

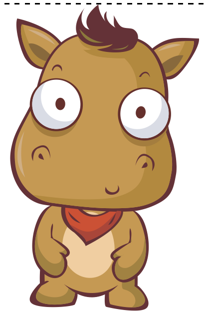
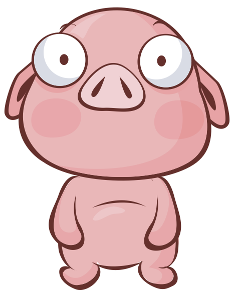
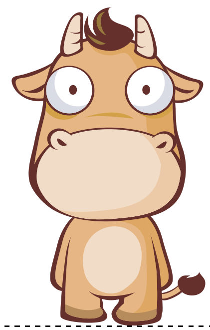

© An tÁisaonad 2009

Béir Bhána *(Céim 8)*

muc	bó	capall	caora
searrach	sicín	banbh	lao
uan	cearc		

© An tÁisaonad 2009

Béir Bhána *(Céim 8)*

Aimsigh na focail thíos atá i bhfolach sa chearnóg.

f	o	p	r	s	l	n	t	a	b
g	h	h	d	a	n	n	o	i	f
u	g	j	i	ó	h	é	a	r	f
l	é	a	r	s	c	á	i	l	n
p	e	t	u	r	f	é	b	s	m
a	o	u	i	ó	b	g	h	o	c
u	é	í	h	n	ó	r	s	g	b

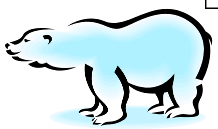

fionnadh léarscáil bia srón

éisc rón béir

© An tÁisaonad 2009

Cén Dath atá air? *(Céim 8)*

Cad é an dath atá ar na rudaí seo?
Aimsigh an dath agus críochnaigh na habairtí leis na dathanna cearta.

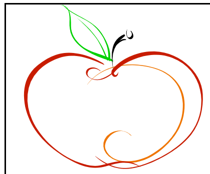 ____________	Is úll ______________ é.
____________	Is buidéal bainne ____________ é.
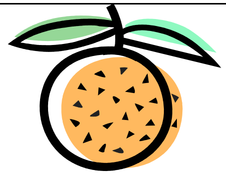 ____________	Is oráiste ______________ é.
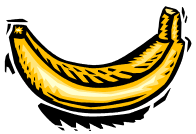 ____________	Is banana ____________ é.
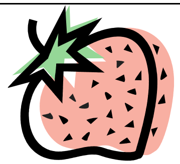 ____________	Is sú talún __________ é.

© An tÁisaonad 2009

Cén Dath atá air? *(Céim 8)*

Gearr amach na focail seo agus meaitseáil na cinn a dhéanann rím. Úsáid iad le do dhán féin a scríobh faoi dhathanna.

bándearg	liath	dán	deas
gorm	glas	orm	buí
garáiste	oráiste	luí	bán
donn	fearg	bia	fonn

© An tÁisaonad 2009

Is Cinnte Nach bhFuil *(Céim 8)*

Cuir isteach an phoncaíocht sna háiteanna cearta.

“ ”	?	.	,	!

1. Cá bhfuil tú ag dul arsa an leon

2. Tá mé ag dul isteach sa choill arsa an séabra

3. An bhfuil tú ag fanacht le súgradh arsa an leon

4. Is cinnte nach bhfuil arsa an laghairt

© An tÁisaonad 2009

Is Cinnte Nach bhFuil *(Céim 8)*

Scríobh an scéal seo faoin leon.

Tús

Bhí an leon gafa sa phota.
Go tobann...

Lár

Ansin.....

Deireadh

Agus sa deireadh...

© An tÁisaonad 2009

Is Cinnte Nach bhFuil *(Céim 8)*

Tá a fhios agat na focail seo!

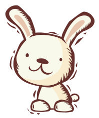

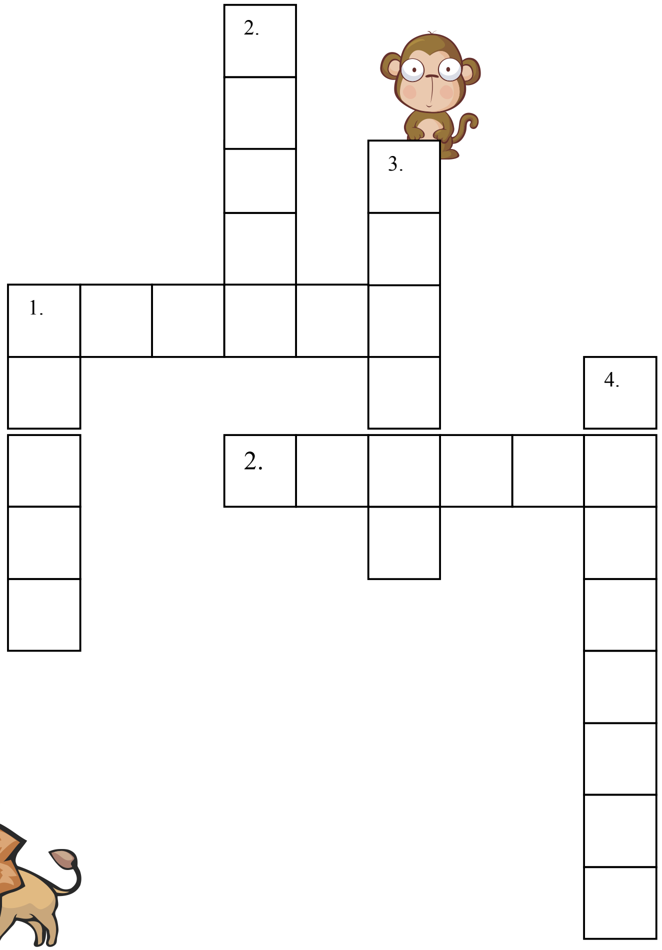

Síos

1. Beireann sí uibheacha.
2. Bhí sé gafa sa phota.
3. Bíonn siad ag luascadh.
4. Tá mé ar leathanach 13.

Trasna

1. Is maith liom uibheacha Cásca a ithe.
2. Is ainmhí dubh agus bán mé.

© An tÁisaonad 2009

Is Cinnte Nach bhFuil *(Céim 8)*

Léigh an dán seo.

Tá bó sa pháirc,
Tá capall sa chró,
Tá moncaí thuas sa chrann.

Tá éan sa chrann,
Tá nead sa chrann,
Agus an moncaí beag is a chlann.

Scríobh na habairtí seo mar is ceart. Nach tú atá cliste!

1. Tá mé ag dul isteach sa (páirc). ______________________________
2. Tá an béar ag dul isteach sa (pluais). ______________________________
3. Chuir mé leabhar sa (mála). ______________________________
4. Thit an leon isteach sa (pota). ______________________________
5. D'fhág Seán pláta sa (cistin). ______________________________

© An tÁisaonad 2009

Is Cinnte Nach bhFuil *(Céim 8)*

Tá ainmhithe ann a mhaireann ar fheirm. Tá ainmhithe eile ann a mhaireann faoin tuath nó sa dufair. Tá ainmhithe eile ann a mhaireann leatsa sa bhaile. Cuir na hainmhithe seo san áit cheart ar an tábla thíos.

laghairt	iasc órga	madadh	seirbil
hamstar	dobhareach	capall	cearc
bó	caora	leon	coinín
madadh rua	cat	séabra	luchóg

An dtig leat cur leis an liosta?

Ainmhithe Feirme	Ainmhithe Fiáine	Peataí

© An tÁisaonad 2009

Is Cinnte Nach bhFuil *(Céim 8)*

Scríobh comhrá idir an coinín agus an chearc.
Ná déan dearmad *A Choinín* agus *A Chearc* a scríobh.

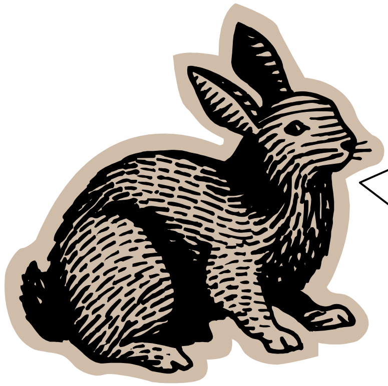

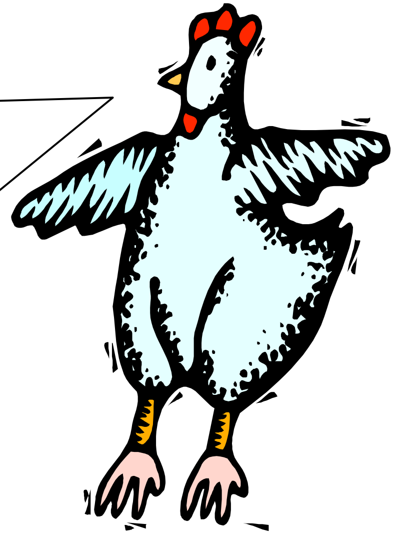

Faigh focail eile ina bhfuil an fhuaim **ch** agus scríobh sa bhosca iad.

© An tÁisaonad 2009

Turas sa Spás *(Céim 8)*

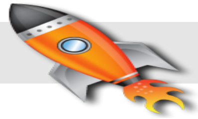

Léigh na freagraí seo. Ansin roghnaigh an cheist cheart ar an leathanach eile. Gearr agus greamaigh an cheist leis an fhreagra cheart.

1.

Tá na spásairí ag dul isteach sa spáslong.

2.

Tá siad ag obair sa spáslong.

3.

Ní bhíonn culaith spáis orthu taobh istigh den spáslong.

4.

Bíonn culaith spáis orthu agus iad taobh amuigh.

5.

Tuirlingt!

© An tÁisaonad 2009

Turas sa Spás *(Céim 8)*

Roghnaigh an cheist cheart agus greamaigh leis an fhreagra chuí í ar an leathanach eile.

Cad é atá siad a dhéanamh?

An mbíonn culaith spáis ar na spásairí taobh amuigh den spáslong?

Cá bhfuil na spásairí ag dul?

An mbíonn culaith spáis ar na spásairí taobh istigh den spáslong?

Cad é an focal atá sa leabhar a chiallaíonn go bhfuil an spáslong ag teacht ar ais go Domhan?

© An tÁisaonad 2009

Turas sa Spás *(Céim 8)*

abcdefghijklmnopqrstuvwxyz

Cén leathanach? Tá an t-eolas seo in innéacs an leabhair.

1. Tuirlingt……………………………………………………leathanach _______
2. Spáslong……………………………………………………leathanach _______
3. Éirí……………………………………………………………leathanach _______
4. Culaith spáis…………………………………………….leathanach _______
5. An Domhan………………………………………………leathanach _______
6. Clogad…………………………………………………………leathanach _______

An cuimhin leat go mbíonn an t-innéacs in ord aibítre? Cuir na focail seo in ord aibítre.

Clogad	______________________
Spáslong	______________________
Domhan	______________________
Turas	______________________
Innéacs	______________________

© An tÁisaonad 2009

Turas sa Spás *(Céim 8)*

Aimsigh na focail sna lipéid sa tábla. Dathaigh iad.

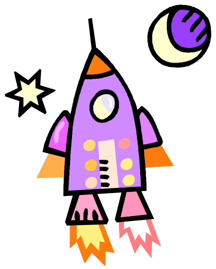

n	l	g	í	r	á	i	g
a	m	p	r	t	c	n	u
h	a	o	i	c	o	l	m
m	g	h	a	l	j	í	o
o	b	n	s	o	i	r	p
d	g	á	á	g	g	i	l
a	p	e	p	a	i	é	m
s	p	á	s	d	b	c	d

spáslong

éirí

domhan

spás

clogad

spásairí

© An tÁisaonad 2009

Turas sa Spás *(Céim 8)*

Gearr amach na fuaimeanna seo agus cuir ar na línte fuaime iad le focail a dhéanamh.

ng	ng	ng	l	ú
o	r	a	c	

____ ____ ____

____ ____ ____

____ ____ ____

© An tÁisaonad 2009

Iolraí *(Céim 8)*

A mhúinteoir, úsáid na cártaí seo le cluiche péirí, biongó, snap nó cluiche sórtála a imirt.

cóta	cótaí	hata	hataí
cearc	cearca	bróg	bróga
céim	céimeanna	rang	ranganna
ubh	uibheacha	culaith	cultacha
long	longa	spásaire	spásaire

© An tÁisaonad 2009

Iolraí *(Céim 8)*

A mhúinteoir, úsáid na cártaí seo le cluiche péirí, biongó, snap nó cluiche sórtála a imirt.

lámh	lámha	madadh	madaí
úll	úlla	tábla	táblaí
páiste	páistí	cloch	clocha
dath	dathanna	bláth	bláthanna
hata	hataí	traein	traenacha

© An tÁisaonad 2009

Feithidí, *Mionbheithígh* (Céim 9)

Léigh an dán ar leathanaigh 2 go 5.

1. Cé atá ag caint sa dán seo?

……………………………………………………………………………………………………

2. Cad iad na dathanna atá ar na mionbheithígh atá sa dán?

……………………………………………………………………………………………………

3. Scríobh trí dhóigh a mbogann na mionbheithígh sa dán.

……………………………………………………………………………………………………

4. Ar choinnigh tú feithid i bpróca riamh?

……………………………………………………………………………………………………

5. An rud maith é feithid a chur i bpróca?

……………………………………………………………………………………………………

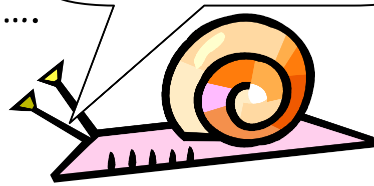

© An tÁisaonad 2009

Feithidí, *Mionbheithígh* (Céim 9)

A mhúinteoir, gearr amach na héisc seo agus cuir fáiscíní páipéir orthu. Úsáid iad do chluiche iascaireachta le maighnéad leis na focail a dhéanann rím a mheaitseáil.

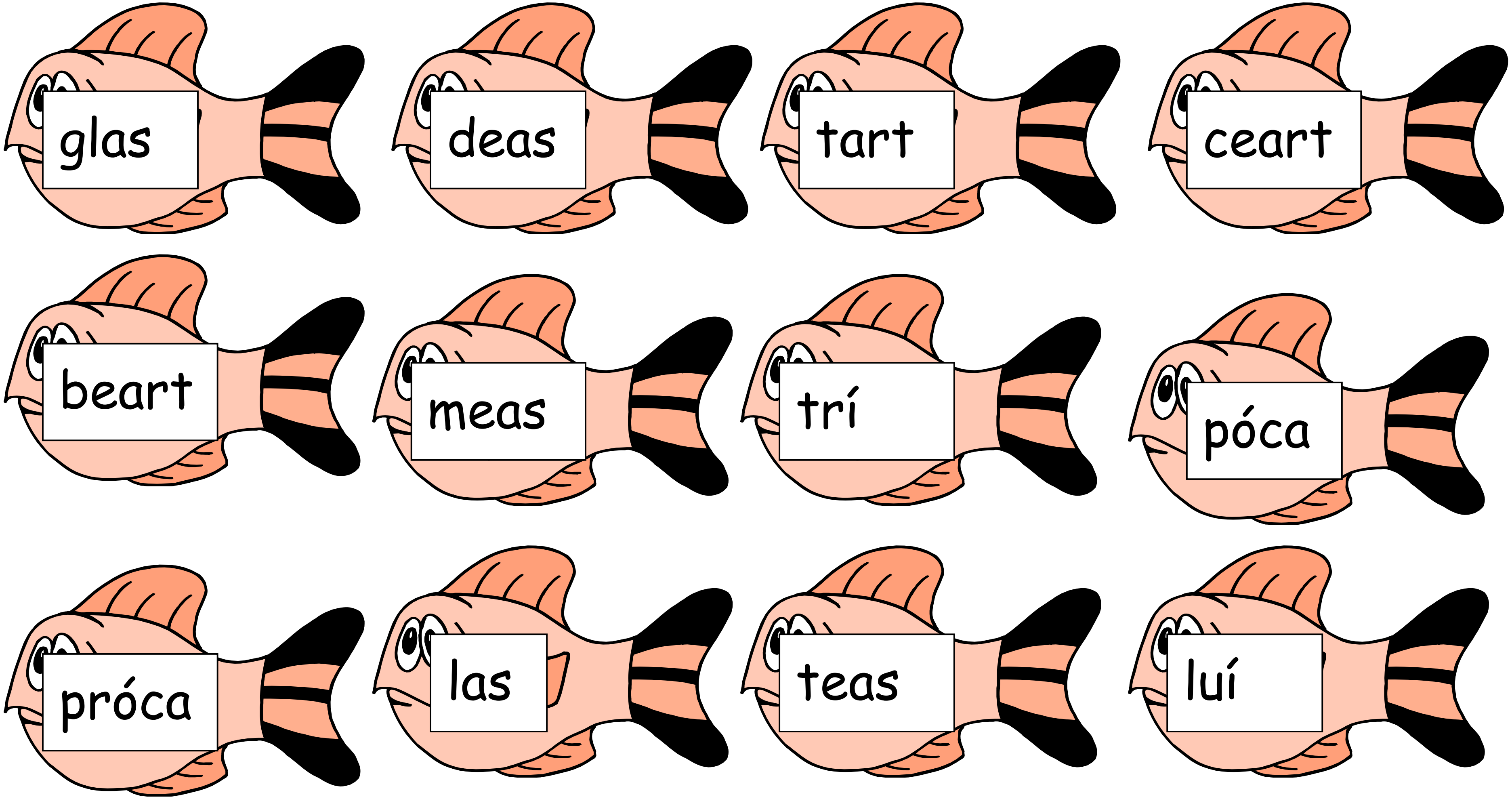

© An tÁisaonad 2009

Feithidí, Gréasán *(Céim 9)*

Gearr amach nó cóipeáil na fuaimeanna seo agus cuir ar na línte fuaime thíos iad.

th	th	th	o	d	l
r	a	r	a	b	á

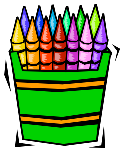

____ ____ ____

____ ____ ____ ____ ____

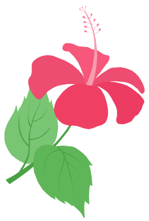

____ ____ ____ ____

© An tÁisaonad 2009

Feithidí, Gréasán *(Céim 9)*

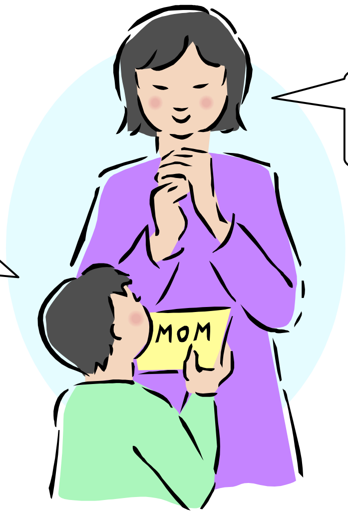

Tá an dá charachtar seo ag caint.
Scríobh an comhrá sa bhosca thíos mar a bhíonn sé i leabhar.

Ansin amharc ar leathanach 8. An raibh an ceart agat?

© An tÁisaonad 2009

Feithidí, *Leamhan* (Céim 9)

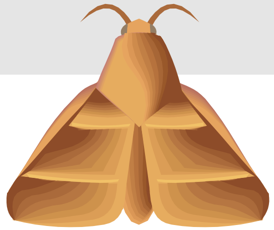

Scríobh freagraí ar na ceisteanna seo.

1. Cad é a bhí ag an fhuinneog?

   ....

2. Cad chuige a raibh Leamhan ag iarraidh dul isteach?

   ....

3. Cé a lig isteach é?

   ....

4. Cá ndeachaigh Leamhan nuair a tháinig sé isteach?

   ....

5. Cad é a fuair Séamas dó?

   ....

6. Cad é a rinne Séamas sa deireadh? An raibh an ceart aige?

   ....

© An tÁisaonad 2009

Feithidí, *Leamhan* *(Céim 9)*

Amharc ar an chéad fhocal sa scéal seo – **Cnag**. Tá fuaim **r** leis an **n.**

Léigh na focail eile seo – **cnoc, cnámh, cnaipe**.

Scríobh in abairtí iad.

© An tÁisaonad 2009

Feithidí *Blasta* *(Céim 9)*

Scríobh an scéal seo i d'fhocail féin. Smaoinigh ar thús, lár agus deireadh an scéil. Cuir pictiúir leis.

Tús	Lár	Deireadh

Feithidí *Blasta* *(Céim 9)*

Scríobh na hainmhithe atá luaite sa scéal seo. Déan pictiúir –

Biashlabhra - sin nuair a itheann ainmhí ainmhí eile a itheann ainmhí eile.
Déan an biashlabhra atá sa scéal seo.

[ ] → [ ] → [ ] → [ ]

© An tÁisaonad 2009

Feithidí *Blasta* *(Céim 9)*

Scríobh focail eile sna boscaí. Ansin gearr amach agus meaitseáil iad.

d'	eitil
d'	

© An tÁisaonad 2009

Feithidí *Blasta* *(Céim 9)*

Seo iad na carachtair atá sa scéal seo – cuileog, iasc, éan, madadh rua, damhán alla.

Is *ainmfhocail* iad na focail seo. Is rudaí iad. Is duine, áit nó rud é ainmfhocal. Aimsigh ainmfhocail eile sa leabhar seo agus i leabhair eile – cuimhnigh – ***duine***, ***áit*** nó ***rud***.

Ainmfhocail		

© An tÁisaonad 2009

Feithidí *Blasta* (Céim 9)

Gearr amach na siollaí seo agus cuir ar ais le chéile iad le focail a dhéanamh.
Ar thug tú rud ar bith faoi deara? ______________________________

blas	ta
ur	lár
pó	ca
is	pín
min	ic
is	teach

© An tÁisaonad 2009

Dobhareacha *(Céim 9)*

abcdefghijklmnopqrstuvwxyz

An cuimhin leat go mbíonn an t-innéacs in ord aibítre? Cuir na focail seo in ord aibítre.

dobhareacha	________________
plandaí	________________
uisce	________________
clábar	________________
méanfach	________________
súile	________________
Afraic	________________
lochanna	________________
cosa	________________
fiacla	________________

© An tÁisaonad 2009

Dobhareacha *(Céim 9)*

Maireann dobhareacha san Afraic. Aimsigh eolas eile ar an idirlíon nó i leabhair eile faoin Afraic. Priontáil nó cóipeáil léarscáil den Afraic agus greamaigh i do leabhar oibre é. Cuideoidh na ceisteanna seo leat eolas a chuardach.

Cén sort duine a chónaíonn san Afraic?

An bhfuil bailte móra san Afraic?

Cé chomh mór is atá an Afraic?

Cad iad na hainmhithe a mhaireann san Afraic?

Cá bhfuil an Afraic?

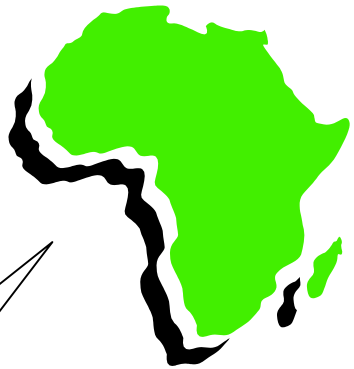

Cad é a itheann daoine san Afraic?

Cad iad na modhanna taistil atá ag daoine san Afraic?

© An tÁisaonad 2009

Dobhareacha *(Céim 9)*

Amharc ar an phictiúr seo de dhobhareach. Cuir lipéid air ag léiriú chodanna an choirp.

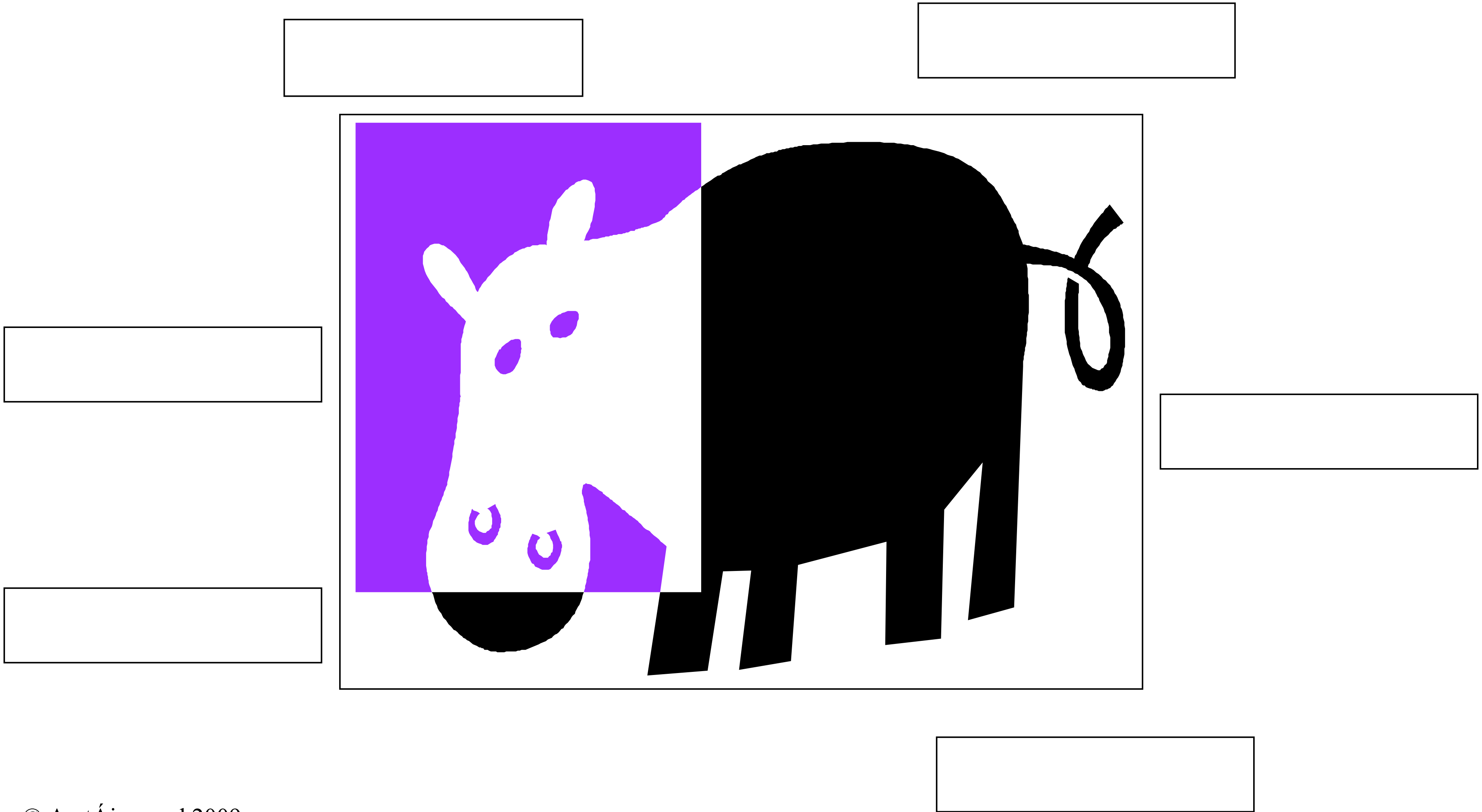

© An tÁisaonad 2009

Dobhareacha *(Céim 9)*

leis	léi	liom	leat

Amharc ar an dobhareach sin. Is maith ______ clábar.

Is breá _______ clábar.

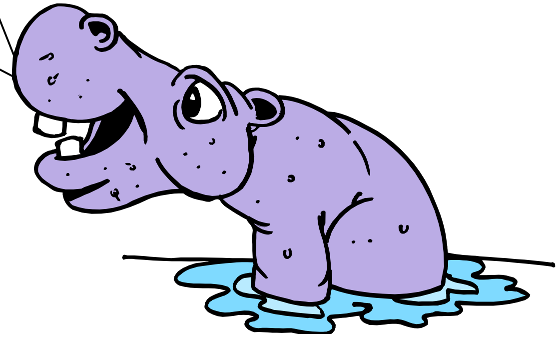

Amharc ar an eilifint sin. Is maith ______ uisce.

Hé! Is cailín í an eilifint!

Agus is breá ______ uisce.

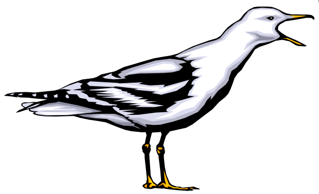

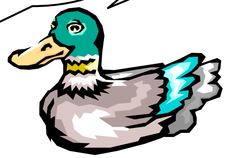

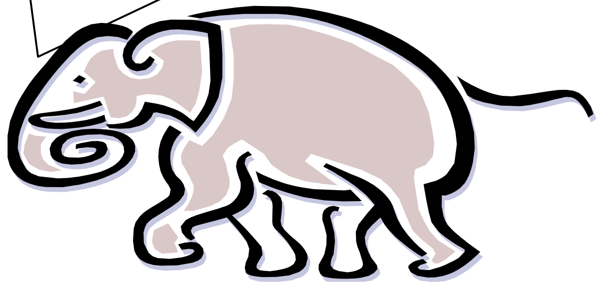

© An tÁisaonad 2009

Dobhareacha

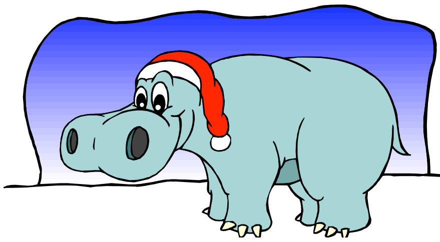

Ciorclaigh na focail chuí.

1. Cén sórt craicinn atá ar na dobhareacha?

dearg	tiubh	deas	tanaí

2. Cad é a thig leo a dhéanamh go maith?

snámh	cluinstin	léim	bolú	rith

3. Cá háit a maireann na dobhareacha?

in aice le huisce	in Ard Mhacha	san Afraic	ar scoil

4. Cad é a itheann siad?

bláthanna	arán	féar	plandaí	milseáin

5. Cad é a thugann an mháthair do na dobhareacha óga?

úlla	ceapairí	bainne	coca- cola	sceallóga

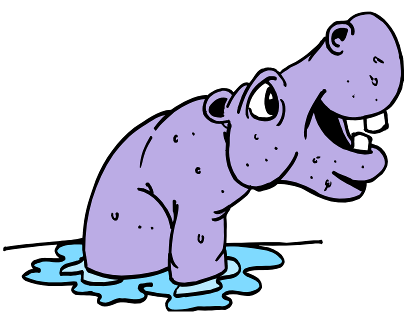

© An tÁisaonad 2009

Maidin Mhaith *(Céim 9)*

Aimsigh na hainmhithe feirme sa chuardach focal.

éan	capall	bó	gé	caora	lacha	cearc	muc

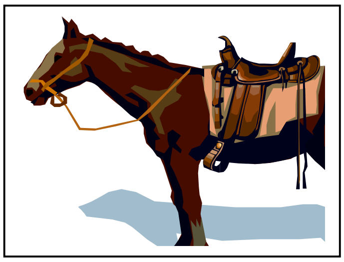

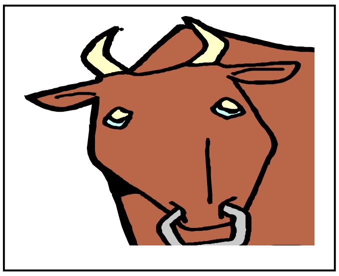

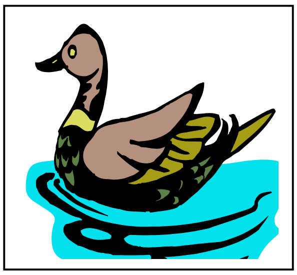

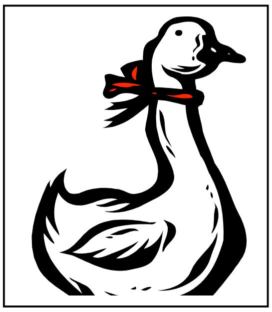

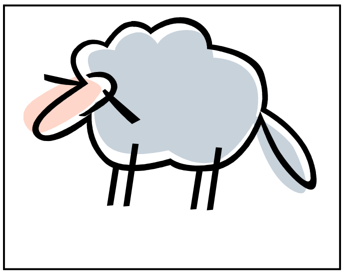

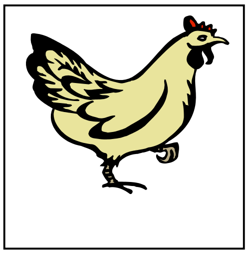

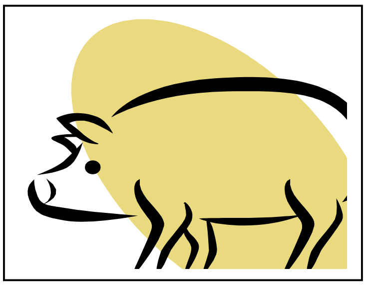

n	c	h	b	r	a	t	r	p
s	e	t	r	p	s	l	b	g
c	a	o	i	r	i	g	h	a
a	r	s	e	t	c	k	d	n
p	c	m	g	l	í	w	n	n
a	a	c	u	m	n	x	j	a
l	b	t	q	a	í	p	m	e
l	a	c	h	a	i	n	d	g
x	t	e	n	p	o	s	l	r

Roghnaigh cúpla ainmhí. Aimsigh rud beag eolais i leabhar eolais nó ar an idirlíon. Scríobh alt gairid eolais ar na hainmhithe sin.

© An tÁisaonad 2009

Maidin Mhaith *(Céim 9)*

Freagair na ceisteanna seo. Ansin scríobh agus freagair do cheist féin.

1. Cad é a thug Breandán do na cearca?

____

____

2. Cá háit ar chuir sé na huibheacha?

____

____

3. Cá háit a ndeachaigh Breandán ansin?

____

____

4. Cad é a rinne Mamaí leis na huibheacha?

____

____

5. Cé a bhí ag srannfach?

____

____

6. ____

____

____

____

____

© An tÁisaonad 2009

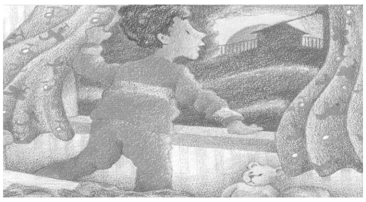

Maidin Mhaith

1. An raibh an ghrian ag srannfach?

____

2. Ar shiúil an madadh amach as a chró?

____

3. An raibh an chaora ina seasamh sa pháirc?

____

4. Cé a bhí ag ithe a bricfeasta?

____

5. Ar thug Breandán milseáin do na cearca?

____

6. Ca háit ar chuir Mamaí na huibheacha ?

____

7. Cé a bhí ag srannfach sa scéal seo?

____

© An tÁisaonad 2009

Maidin Mhaith

go hard sa spéir		bricfeasta		sa chistin
ina phóca	sa phota	Mhúscail	madadh	an Satharn

1. Ar mhúscail Breandán go luath ?

____

2. Cá raibh an ghrian?

____

3. Cé a léim amach as an chró?

____

4. Cad é a bhí an mhuc a ithe?

____

5. Cá háit ar chuir Breandán na huibheacha ?

____

6. Cá háit ar chuir Mamaí na huibheacha?

____

7. Cén lá a bhí ann?

____

© An tÁisaonad 2009

Maidin Mhaith

mhúscail	Daidí	sa chistin
an ghrian	bia	srannfach

An Satharn a bhí ann. M__________ Breandán go luath. Chuala sé daoine ag ___________. Chuaigh sé amach. Ní raibh an _________ ag srannfach.

Bhí an mhuc ag ithe a ____________. Thug Breandán ______ do na cearca. Bhí Mamaí ag obair _________. Fuair Breandán amach go raibh ________ ag srannfach.

Léim Breandán ar a leaba!

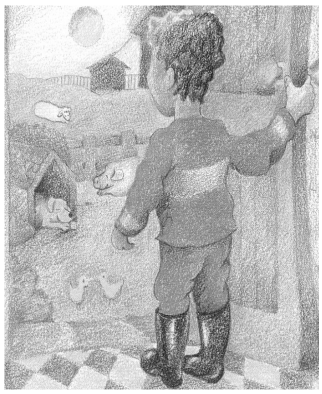

© An tÁisaonad 2009

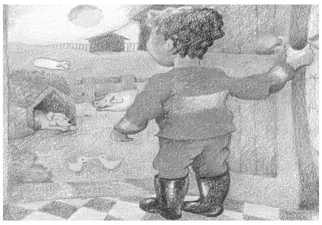

Maidin Mhaith

Cuir na comharthaí cainte sna habairtí thíos.

Sampla: "Maidin mhaith, cé atá ag srannfach?" arsa Breandán.

1. Ní mise atá ann, arsa an ghrian.
2. Ní mise atá ann, arsa an mhuc.
3. Ní mise atá ann, arsa Mamaí.
4. Ní muidne atá ann, arsa na cearca.
5. Ní mise atá ann, arsa an chaora.
6. Ní mise atá ann, arsa an madadh.
7. Mise atá ann arsa Daidí. Inniu an Satharn.

© An tÁisaonad 2009

Maidin Mhaith

“Maidin mhaith, cé atá ag srannfach?” arsa Breandán.

“Ní mise atá ann,” arsa ____________.

“Ní mise atá ann,” arsa ____________.

“Ní mise atá ann,” arsa ____________.

“Ní muidne atá ann,” arsa __________.

“Ní mise atá ann,” arsa ____________.

“Mise atá ann,” arsa ____________.

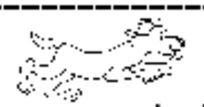
an madadh

an mhuc

an chaora

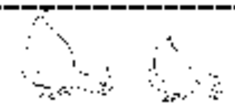
na cearca

Daidí

Mamaí

© An tÁisaonad 2009

Maidin Mhaith *(Céim 9)*

Laethanta na seachtaine

Scríobh isteach na rudaí a dhéanann tú gach lá.

Ar an Luan ……………………………………. ……………………………………………………….	Ar an Mháirt ………………………………. ……………………………………………………….
Ar an Chéadaoin ………………………… ……………………………………………………….	Ar an Déardaoin ………………………… ……………………………………………………….
Ar an Aoine …………………………………. ……………………………………………………….	Ar an Satharn ……………………………. ……………………………………………………….
Ar an Domhnach ………………………… ……………………………………………………….	An ………………………. an lá is fearr mar …………………………………………….

© An tÁisaonad 2009

Maidin Mhaith *(Céim 9)*

Gearr amach laethanta na seachtaine. Cuir in ord iad agus pléigh na rudaí a dhéanann tú gach lá.

An Luan	An Mháirt
An Chéadaoin	An Déardaoin
An Aoine	An Satharn
An Domhnach	

© An tÁisaonad 2009

Maidin Mhaith *(Céim 9)*

Déanann ainmhithe fuaimeanna éagsúla. An mbíonn siad ag caint?

Bíonn siad ag tafann, ag méileach, ag meamhlach, ag gocarsach agus ag gnúsachtach!
A leithéid de challán!

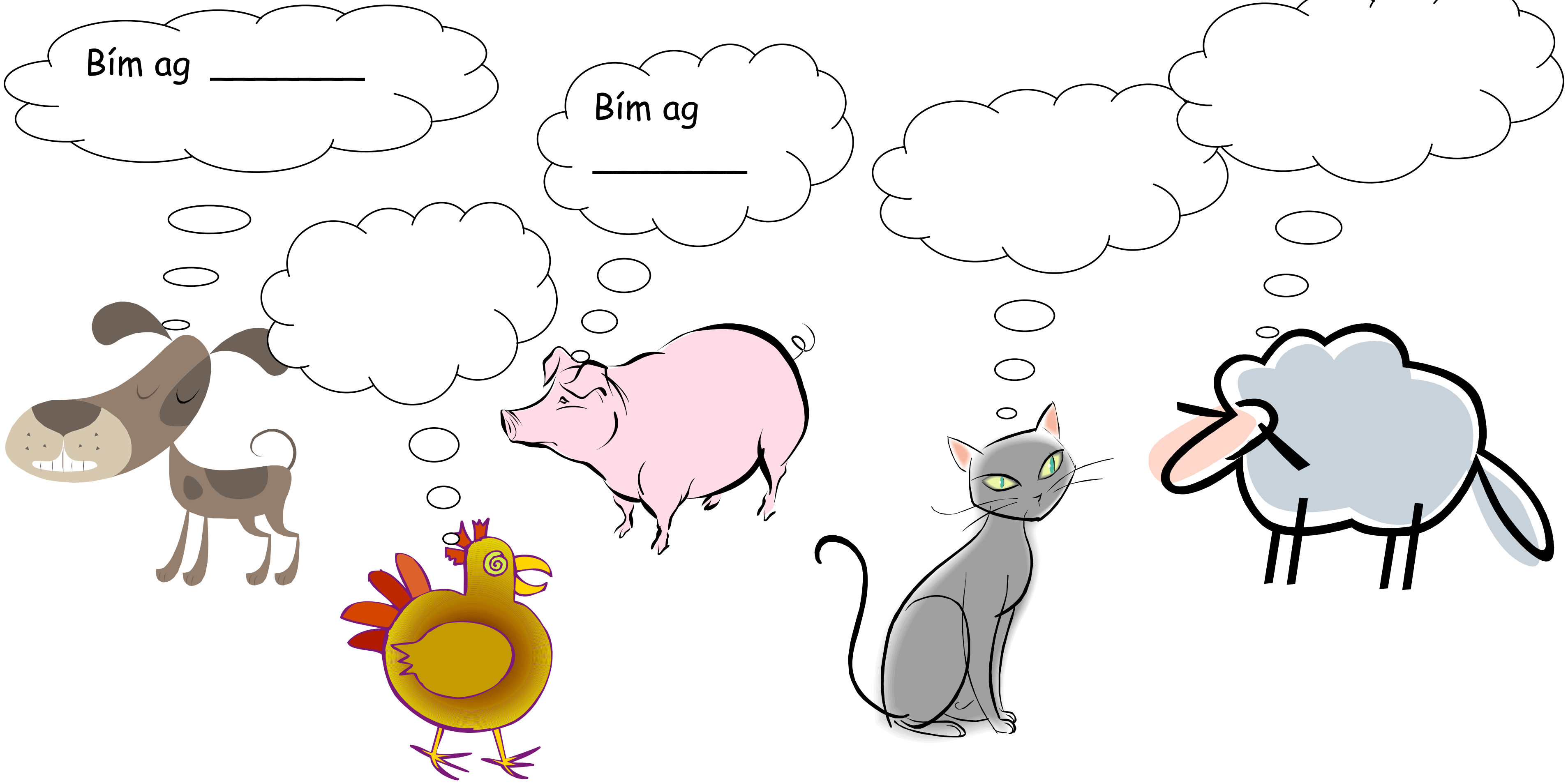

© An tÁisaonad 2009

Cad é atá an Damhán Alla seo a Dhéanamh? *(Céim 9)*

Bíonn rudaí le foghlaim againn i gcónaí. Líon isteach an tábla seo le go dtig leat níos mó a fhoghlaim faoi dhamháin alla. Déan colúin A agus B roimh thosú ar an leabhar seo a léamh. Déan colún C i ndiaidh an leabhar a léamh.

A Ar eolas agam	**B** Ba mhaith liom a fhoghlaim	**C** Cad é a d'fhoghlaim mé?

© An tÁisaonad 2009

Cad é atá an Damhán Alla seo a Dhéanamh? *(Céim 9)*

1. Cad é atá an damhán alla seo a dhéanamh?
   Tá sé ag déanamh gréasáin.

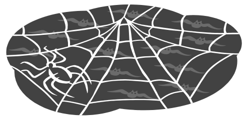

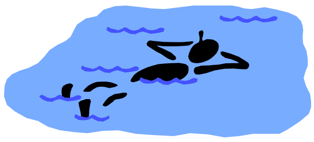

2. Cad é atá an gasúr seo a dhéanamh?

   ………………………………………………………………………………………………

3. Cad é atá an capall seo a dhéanamh?

   ………………………………………………………………………………………………

4. Cad é atá an t-uan seo a dhéanamh?

   ………………………………………………………………………………………………

5. Cad é atá an dalta seo a dhéanamh?

   ………………………………………………………………………………………………

6. Cad é atá an ceoltóir seo a dhéanamh?

   ………………………………………………………………………………………………

© An tÁisaonad 2009

Cad é atá an Damhán Alla seo a Dhéanamh? *(Céim 9)*

1. Cad é atá an damhán alla ar leathanach 5 a dhéanamh?

   ……………………………………………………………………………………………

2. Cad chuige a ndéanann damháin alla gréasáin?

   ……………………………………………………………………………………………

3. Cad é atá an damhán alla ar leathanach 9 a dhéanamh?

   ……………………………………………………………………………………………

4. Cad chuige a ndéanann damháin alla sac síoda do na huibheacha i do bharúil?

   ……………………………………………………………………………………………

5. Cad é atá an damhán alla ar leathanach 13 a dhéanamh?

   ……………………………………………………………………………………………

Amharc ar an phictiúr ar leathanach 4. Scríobh 5 abairt faoi i do leabhar oibre.

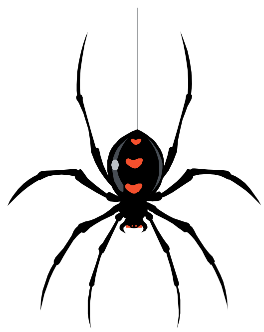

© An tÁisaonad 2009

Cad é atá an Damhán Alla seo a Dhéanamh? *(Céim 9)*

Tá na tógálaithe seo ag tógáil balla. Tá ***ainmfhocail*** de dhíth orthu leis an bhalla a chríochnú. An dtig leat cuidiú leo?

Ainmfhocail = rud, duine, áit.

fear

balla hata teach

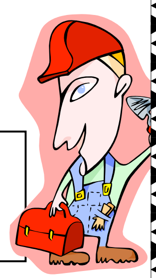

© An tÁisaonad 2009

Cad é atá an Damhán Alla seo a Dhéanamh? *(Céim 9)*

Caol le caol! Leathan le leathan!

i e **a o u**

Meaitseáil na litreacha seo le focail a dhéanamh.

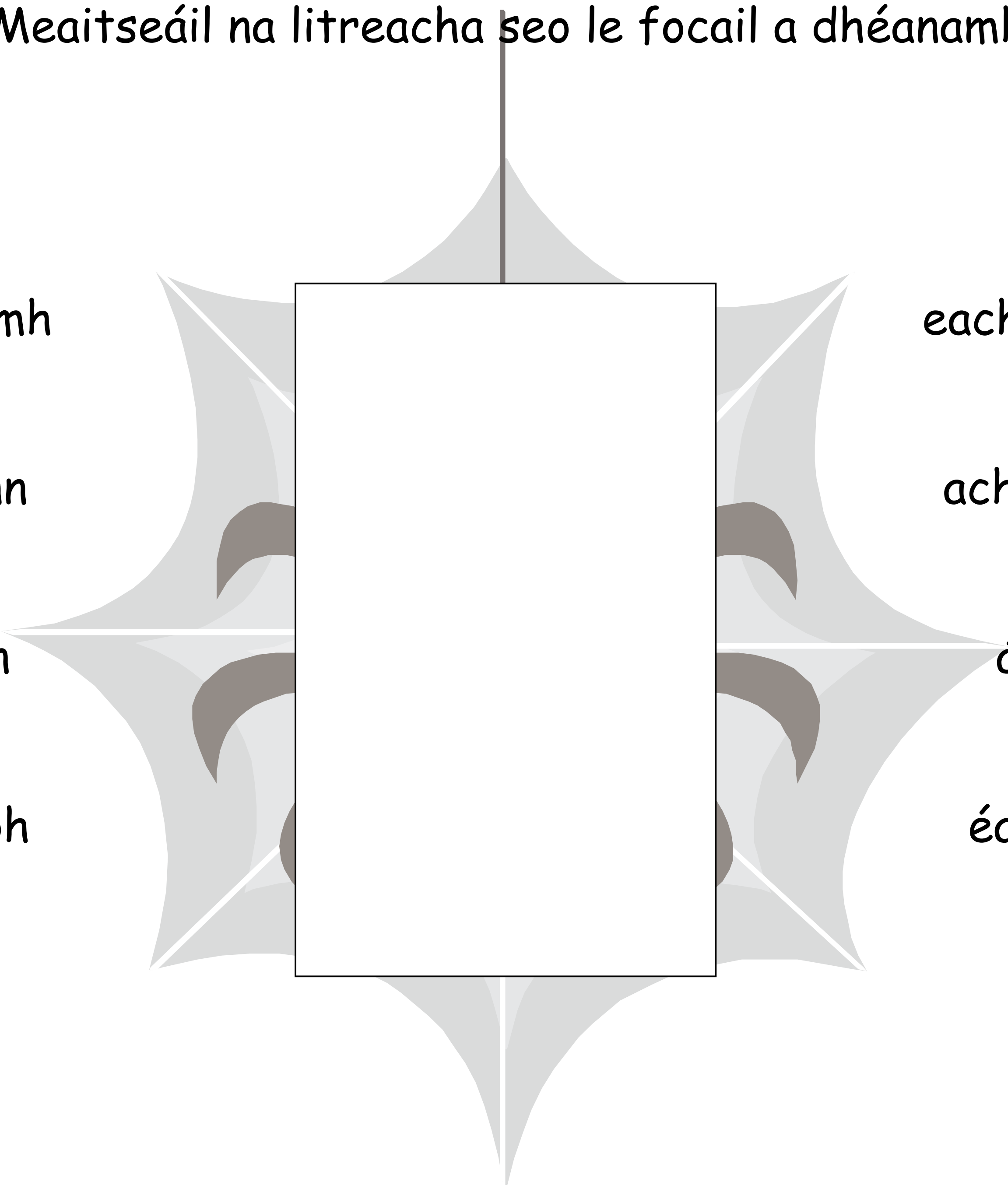

damh	eacha
dinn	acht
fan	án
uibh	éar

© An tÁisaonad 2009

Cad é atá an Damhán Alla seo a Dhéanamh? *(Céim 9)*

Biashlabhra

Gearr amach na pictiúir seo agus déan biashlabhra i do leabhar oibre leo.

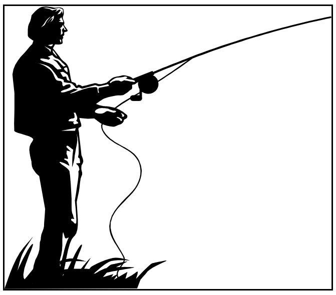

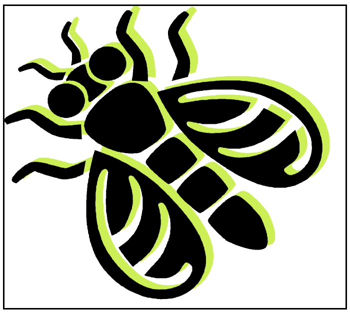

Úsáid na boscaí seo le biashlabhra eile a dhéanamh. Scríobh cur síos ar an bhiashlabhra.
Má tá cuidiú de dhíth ort amharc ar enchantedlearning.com

© An tÁisaonad 2009

Cad é atá an Damhán Alla seo a Dhéanamh? *(Céim 9)*

Úps! Rinne mé meancóga nuair a scríobh mé na habairtí seo. An dtig leat cuidiú liom iad a chur san ord ceart, le do thoil?

1. ag . déanamh Tá gréasáin sé

   ……………………………………………………………………………………………

2. alla damhán Tá déanamh . an seo síoda ag

   ……………………………………………………………………………………………

3. huibheacha na do aire tabhairt ag sé Tá .

   ……………………………………………………………………………………………

4. seilg . Tá ag sé

   ……………………………………………………………………………………………

5. Tá orm ! sé ag eagla cur

   ……………………………………………………………………………………………

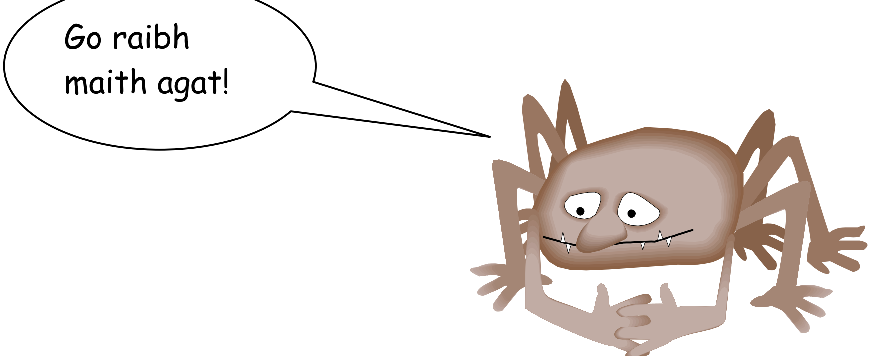

© An tÁisaonad 2009

Cad é atá an Damhán Alla seo a Dhéanamh? *(Céim 9)*

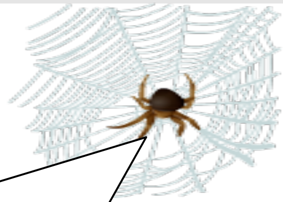

Aimsigh na focail ag bun an leathanaigh sa ghréasán focal seo.

e	d	z	g	x	i	y	n	u	r	d	u	u	g	r
k	x	i	i	l	l	d	i	d	a	a	a	c	g	n
w	t	x	h	w	x	b	n	h	é	m	a	t	i	b
j	h	i	m	t	h	f	p	e	n	h	b	n	w	y
b	s	x	e	e	i	o	w	p	n	á	z	r	a	t
t	y	z	a	f	t	e	s	y	i	n	z	e	g	o
a	t	c	t	v	e	t	f	a	d	a	n	o	g	w
g	h	n	á	s	a	é	r	g	c	l	c	q	a	g
a	e	a	g	l	a	d	n	r	q	l	a	d	a	c
t	e	r	y	a	s	v	c	b	q	a	g	d	t	t
s	r	q	x	f	t	w	w	l	x	j	o	u	s	j
k	p	q	r	l	u	m	h	g	x	í	a	k	c	v
e	h	m	w	q	k	x	i	z	s	h	z	j	m	g
r	t	f	s	y	l	y	j	o	w	w	b	g	w	f
m	v	n	c	m	b	o	y	g	g	w	r	d	k	f

damhán alla   dinnéar   eagla   feithid

gréasán   sac   síoda   uibheacha

© An tÁisaonad 2009

Cad é atá an Damhán Alla seo a Dhéanamh? *(Céim 9)*

Freagair na ceisteanna seo. Ansin déan do cheist féin.

1. Cad é atá an damhán alla ar leathanach 5 a dhéanamh?

   ……………………………………………………………………………………………

2. Cad chuige a ndéanann damháin alla gréasáin?

   ……………………………………………………………………………………………

3. Cad é atá an damhan alla ar leathanach 9 a dhéanamh?

   ……………………………………………………………………………………………

4. Cad chuige a ndéanann damháin alla sac síoda do na huibheacha i do bharúil?

   ……………………………………………………………………………………………

5. Cad é atá an damhán alla ar leathanach 13 a dhéanamh?

   ……………………………………………………………………………………………

6. ……………………………………………………………………………………………
   ……………………………………………………………………………………………
   ……………………………………………………………………………………………

© An tÁisaonad 2009

Cad é atá an Damhán Alla seo a Dhéanamh? *(Céim 9)*

Aimsigh focail a dhéanann rím leis na focail thíos i do leabhar. Tá an chéad cheann déanta duit.
Gearr amach iad agus úsáid iad le cluiche meaitseála a imirt.

sé	mé
ceo	
bac	
rith	
sochar	
ritheann	
gorm	

© An tÁisaonad 2009

An bhFuil Tú Mór go Leor? (Céim 9)

Tá mise i mo chónaí i dteach. Cá bhfuil tusa i do chónaí?

Tá mise __ ____ ______ i nead.

Tá mise __ ____ ______ sa teach seo.

Tá mise __ ____ ______ i bpoll.

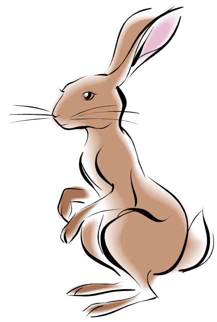

An bhfuil tú i do chónaí sa chathair?

....

An bhfuil tú i do chónaí faoi tuath?

....

An bhfuil tú i do chónaí ar oileán?

....

Léigh leathanach 2 go cúramach. Léigh na habairtí agus pléigh iad.

Bhí Coinín, Eilifint agus Dobhareach <u>ina gcónaí</u> ar oileán. Bhí Dobhareach <u>ina chónaí</u> ar oileán. Bhí Eilifint <u>ina cónaí</u> ar oileán.

© An tÁisaonad 2009

An bhFuil Tú Mór go Leor? *(Céim 9)*

Scríobh na focail chearta sna spásanna sna bolgáin chainte. Ansin scríobh abairtí leis na focail sa bhosca thíos.

liom	leat	leis	léi

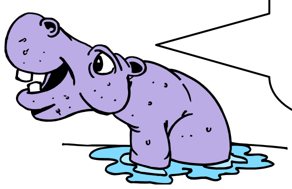

Ar mhaith leat cluiche a imirt ________?

Ní thig liom cluiche a imirt ______. Tá mé róbheag!

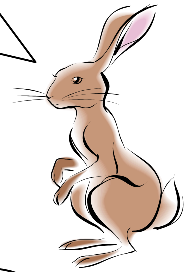

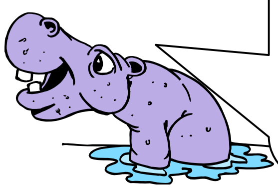

Sin í Eilifint. Ar mhaith leat cluiche a imirt ________?

Ní thig liom cluiche a imirt ______. Ta mé róbheag go fóill!

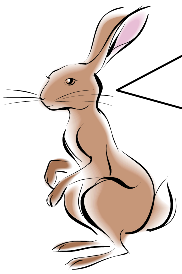

Sin í Eilifint. Ba mhaith liom cluiche a imirt ________?

Sin é Dobhareach. Ba mhaith liom cluiche a imirt ________?

liom ………………………………………………………………………………………..

leat ………………………………………………………………………………………..

leis ………………………………………………………………………………………

léi ……………………………………………………………………………………

© An tÁisaonad 2009

An bhFuil Tú Mór go Leor? *(Céim 9)*

Úsáid an fráma seo le do scéal féin a scríobh. Líon isteach an fráma sula dtosaíonn tú a scríobh.
Scríobh an scéal sa leabhar ar do bhealach féin i do leabhar oibre.
Cuir do charachtair féin ann an t-am seo. Smaoinigh ar ainmhí cliste a imríonn cleas ar dhá ainmhí eile. Úsáid focail agus frásaí ón scéal seo le cuidiú leat.

Teideal an scéil -			
Carachtar 1	Carachtar 2	Carachtar 3	Carachtar 4

Tús an scéil	Lár an scéil	Deireadh an scéil

Rud éigin suimiúil a tharlaíonn	Rud éigin iontach a dhéanann carachtar éigin

© An tÁisaonad 2009

An bhFuil Tú Mór go Leor? (Céim 9)

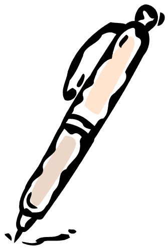

Scríobh isteach na focail atá ar iarraidh sna spásanna. Tá an chéad cheann déanta.

Tá peann agam. Tá mo pheann iontach úsáideach.

Tá coinín agam. Tá mo ___________ beag agus bán.

Tá mála agam. Tá mo ___________ agam ar scoil.

Tá madadh agam. Bíonn mo __________ ag dul amach liom.

Tá cara agam. Tá mé féin agus mo _________ ag súgradh.

Tá císte agam. Is deas ar fad é mo _______.

Tá páipéar agam. Tá mé ag scríobh ar mo _________.

Tá cat agam. Is cat beag dalba é mo _________.

Tá bréagáin agam. Is maith liom súgradh le mo ___________.

Tá geansaí agam. Is geansaí te teolaí é mo __________.

© An tÁisaonad 2009

An bhFuil Tú Mór go Leor? *(Céim 9)*

Tá na focail thíos gearrtha ina dhá chuid. Cuir ar ais le chéile iad.
Ná déan dearmad…

caol le caol	leathan le leathan
i e	**a o u**

tarr	irt
ró	aing
im	int
eilif	ín
coin	pa
ar	sa

© An tÁisaonad 2009

An bhFuil Tú Mór go Leor? *(Céim 9)*

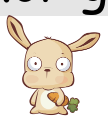

Cuir isteach an phoncaíocht.

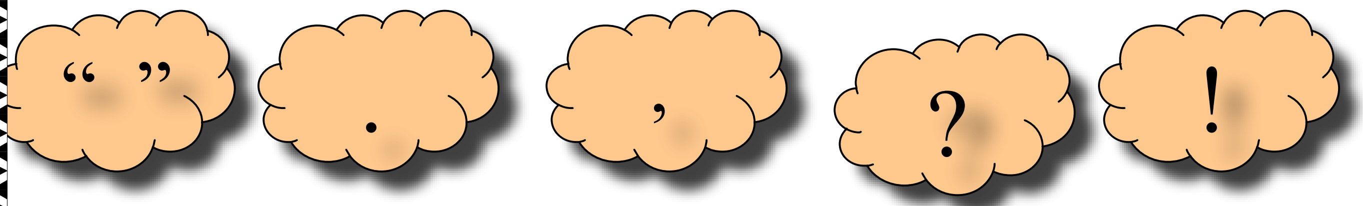

SAMPLA: “Ar mhaith leat cluiche a imirt liom?” arsa Coinín.

1. Ba mhaith liom cluiche a imirt libh arsa Coinín

____

2. Tá tú róbheag arsa Eilifint

____

3. Tóg an rópa seo agus tarraing air arsa Dobhareach

____

4. Tarraing a scairt Coinín

____

5. An bhfuil mé róbheag le cluiche a imirt ar seisean

____

© An tÁisaonad 2009

An bhFuil Tú Mór go Leor? *(Céim 9)*

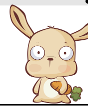

Tá mise i mo chónaí sa teach mór.
Tá Máire ina cónaí sa teach mór.
Tá Seán ina chónaí sa teach mór.
Tá na páistí ina gcónaí sa teach mór.

Bhí Coinín, Eilifint agus Dobhareach ina gcónaí ar oileán.
Scríobh isteach an frása ceart i ngach abairt thíos.

1. Bhí Conn Coinín ________________ ar oileán.
2. Bhí Éilis Eilifint ___________________ ar oileán.
3. Bhí Conn agus Éilis ___________________ ar oileán.
4. Bhí sí ________________ ar oileán.
5. Bhí siad ___________________ ar oileán.
6. Bhí sé ____________________ ar oileán.
7. Níl mise ____________________ ar oileán.

Scríobh scéal beag faoin áit a bhfuil tusa i do chónaí -

Tá mise ……….

© An tÁisaonad 2009

Focail le Foghlaim *(Céim 9)*

Déan an Crosfhocal

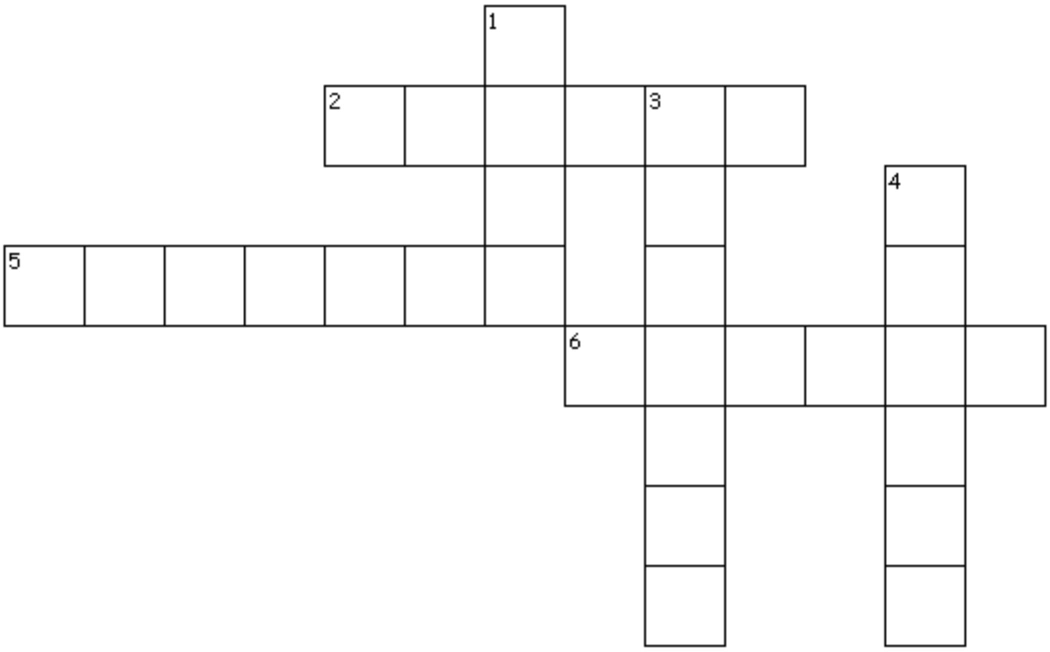

TRASNA
2. Ithim bricfeasta gach ________.
5. "Níl mé róbheag!" ar _________
6. "Déan deifir, tá tú ______!"

SÍOS
1. "Ar mhaith leat súgradh _____?" arsa Eilifint agus Dobhareach.
3. Thit Dobhareach ______ san uisce.
4. Ainmhí beag le cluasa fada.

© An tÁisaonad 2009

Deich Lacha *(Céim 10)*

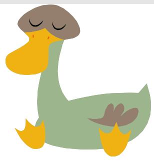

Aimsigh trí phéire focal a dhéanann rím sa dán –

Aimsigh focail eile a dhéanann rím leo agus scríobh sna ciorcail iad chomh maith.

Úsáid na focail sin le do véarsa féin a scríobh don dán seo, sin nó scríobh dán eile.

© An tÁisaonad 2009

Deich Lacha *(Céim 10)*

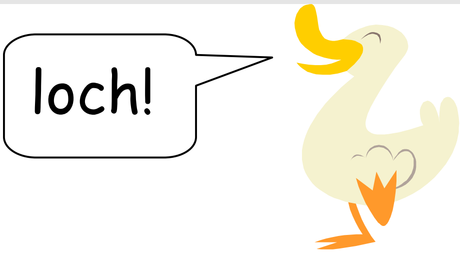

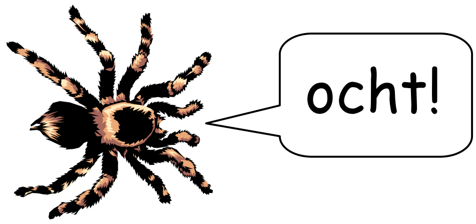

Cad é an fhuaim atá ar iarraidh sna focail seo? Scríobh isteach í.

Cúig la__a, sé la__a, ag snámh sa lo___.

Sea__t la__a, o___t la___a, is maith leo bheith

fliu___.

Cuardaigh focail sa dán ina bhfuil an fhuaim ch
Beidh siad ag tús, lár nó deireadh focail. Aimsigh an fhuaim anois i bhfocail eile sna scéalta eile sa leabhar agus i leabhair eile.
Cleacht an fhuaim seo a rá os ard.

© An tÁisaonad 2009

Deich Lacha *(Céim 10)*

Úsáid na focail thíos leis na habairtí a chríochnú.

deich	trí	ocht	seacht	amháin
ceithre	naoi	cúig	dhá	sé

______________ frog.

__________hata.

_____________bpuimcín.

_____________ thaibhse.

__________ mbóin Dé.

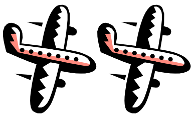

_____________ eitleán.

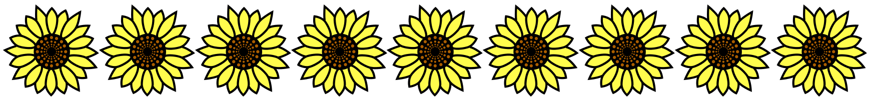

____________mbláth.

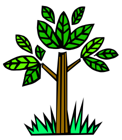

crann ___________________ .

_____________sheilide.

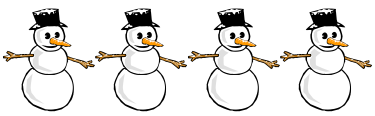

___________________ fhear sneachta.

© An tÁisaonad 2009

Deich Lacha *(Céim 10)*

ainmfhocal — Duine, áit nó rud!

aidiacht — Déanann sé cur síos ar ainmfhocail!

Tá focail ann a chuireann síos ar ainmfhocail - **aidiachtaí.**

Ciorclaigh na haidiachtaí sa tábla thíos. Is féidir níos mó ná aidiacht amháin a úsáid.

capall mór	rothar beag
cailín dalba	solas dearg
teach deas	madadh dubh
leabhar fada	pictiúr daite
tábla mór donn	cat deas clúmhach
babaí beag bídeach	bear mór donn

Aimsigh na haidiachtaí atá sa leabhar seo. Scríobh ar an tábla thíos iad. Cuardaigh aidiachtaí eile i leabhair eile chomh maith.

© An tÁisaonad 2009

An Ghé Scátála

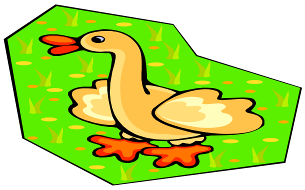

Freagair na ceisteanna seo. Ansin déan pictiúr de Gheabaí ag eitilt.

1. Cá háit ar scátáil Geabaí Gé?

____

2. Cad é a rinne sí agus í ag scátáil?

____

3. Cad chuige a raibh Geabaí faoi bhrón?

____

4. Cé a chonaic sí ar a rothar?

____

5. Cad é mar a thosaigh Geabaí ag eitilt?

____

6. An maith léi bheith ag eitilt anois?

____

© An tÁisaonad 2009

Deich Lacha, An Ghé Scátála *(Céim 10)*

Amharc go cúramach ar leathanach 8 sa scéal seo. Léigh an abairt.

Bhí na scátaí i gcónaí ar a cosa.

Léigh na habairtí eile seo. An bhfeiceann tú difear ar bith?

Tá bróga ar a cosa ag Mamaí.
Tá bróga ar a chosa ag Daidí.

Anois scríobh isteach na focail atá ar iarraidh sna habairtí seo.

a cosa

a chosa

Tá na stócaí ar ___ _________ ag Máire.

Tá na stócaí ar ___ _________ ag Seán.

Tá na bróga tí ar ___ _________ ag Mamó.

Tá na bróga tí ar ___ ________ ag Daideo.

Tá na bróga reatha ar ___ ________ ag Ruairí.

Tá na bróga reatha ar ___ _______ ag Síle.

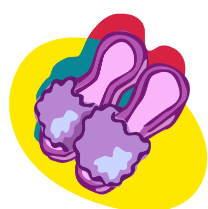

© An tÁisaonad 2009

Deich Lacha, Peadar Pearaicít *(Céim 10)*

Cad é an focal nó frása a chríochnaíonn an abairt? Ciorclaigh é.
Scríobh do cheann féin ag an deireadh.

1. Is maith le Peadar…

- piongain
- panda
- pearaicít

2. Cén dath a bhí ar chloigeann na pearaicíte?

- bándearg
- buí
- bán

3. Cad é mar a chuidigh Eimear le Tomás?

- Chuir sí síolta faoin chlár bhán.
- Chuir sí siosúr ar an tábla.
- Chuir sí síolta ar leac na fuinneoige.
- Chuir sí sneachta ar leac na fuinneoige.

© An tÁisaonad 2009

Deich Lacha, Peadar Pearaicít *(Céim 10)*

Is maith liom an planda seo.

"Is maith liom an planda seo," arsa an panda.

Scríobh an chaint atá sna bolgáin chainte mar abairtí sna boscaí thíos. Ná déan dearmad ar an phoncaíocht!

Is maith liom Peadar Pearaicít.

Thig liom cuidiú leat.

Imigh leat. Is linne an crann seo.

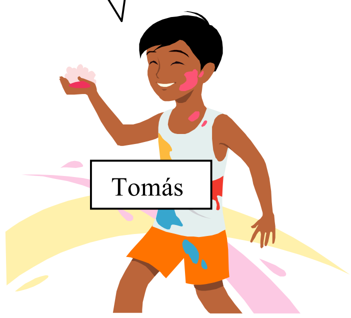

© An tÁisaonad 2009

Deich Lacha, Peadar Pearaicít *(Céim 10)*

Aimsigh na focail sa leabhar leis an chrosfhocal a dhéanamh.

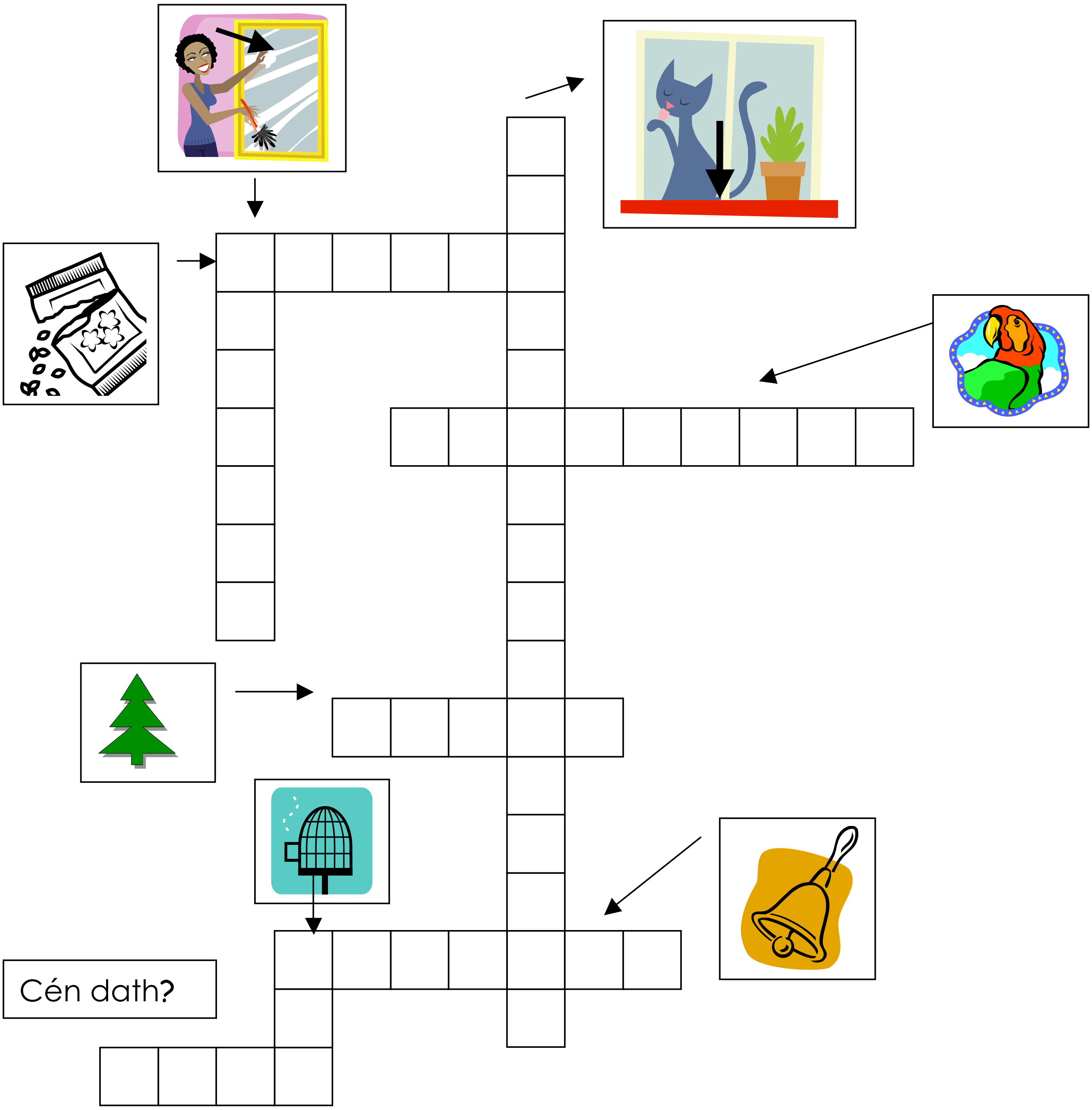

© An tÁisaonad 2009

Deich Lacha, Réiltín agus Bean na nÉan *(Céim 10)*

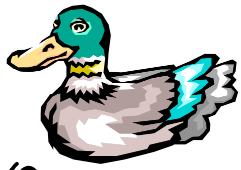

Freagair na ceisteanna seo.

1. Cad chuige a mbuaileann Lúsaí ar dhoras an tí?

____

2. Cá mhéad lachín a bhí léi?

____

3. Ar ith na lachíní arán?

____

4. Cad chuige a raibh Clíona ag iarraidh amharc ar cheann de na lachíní?

____

5. Cad é a dhéanann Bean na nÉan?

____

Fíor ✓ nó bréagach X ?

Lá amháin tháinig Lúsaí chuig an doras agus naoi lachín léi. ☐

Itheann na lachíní seo milseáin. ☐

Thug siad Réiltín ar an lachín beag a bhí gortaithe. ☐

Scríobh Clíona litir chuig an mhúinteoir ag iarraidh cuidiú uaithi. ☐

Chuaigh Clíona ar cuairt chuig an zú. ☐

© An tÁisaonad 2009

Deich Lacha, Réiltín agus Bean na nÉan *(Céim 10)*

Aimsigh rud beag eolais ar na lachain. Úsáid leabhair eolais nó an t-idirlíon.

Cén sórt bia a itheann na lachain?

Cad é mar a chodlaíonn na lachain?

Cad é mar a fhoghlaimíonn na lachain an dóigh le snámh?

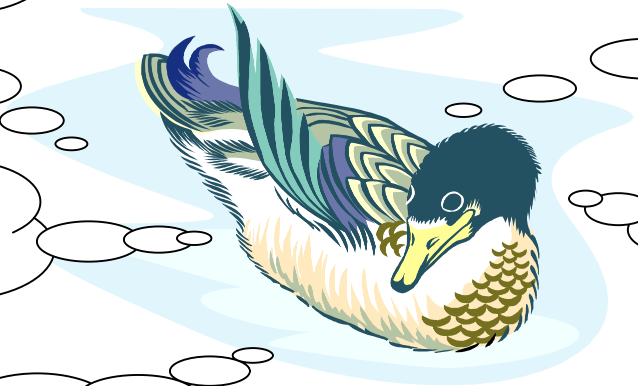

Cad iad na tíortha ina maireann na lachain?

Cad é an difear idir lacha fhireann agus lacha bhaineann?

Tugann daoine arán do na lachain. An bhfuil sé seo maith dóibh?

Freagair na ceisteanna seo agus aimsigh tuilleadh eolais.

© An tÁisaonad 2009

Bóín Dé *(Céim 10)*

Scríobh na focail orm nó ort sna spásanna seo.

Tá mo chlogad _______.

An bhfuil ocras ______, a phuisín?

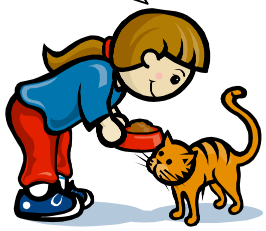

Tá mé te. Níl léine _______.

Tá lón mór agam. Ní bheidh ocras _______.

Roghnaigh dhá charachtar. Scríobh comhrá beag sa bhosca thíos. Úsáid na focail orm agus ort oiread agus is féidir.

© An tÁisaonad 2009

Bóín Dé *(Céim 10)*

Léigh an blurba seo atá ar chúl an leabhair seo.
Scríobh do cheann féin anois sa bhosca fholamh.

Bóín Dé bocht.
Tá an teach trí thine
Agus tá na páistí istigh ann.
Cé atá ag cuidiú léi?
B-Z-Z-Z-Z-Z

Léigh an scéal agus freagair na ceisteanna seo:

1. Cá háit a raibh Beach ag eitilt?

___

2. Cé a tháinig an bealach?

___

3. Cad é a bhí cearr le Bóín Dé?

___

4. Cad é a rinne Beach?

___

5. An síleann tú go bhfuil Beach cróga?

___

6. Ar chóir do dhuine dul isteach i dteach atá trí thine? Cad chuige?

___

___

© An tÁisaonad 2009

Bóín Dé *(Céim 10)*

Aimsigh na focail atá ar iarraidh i do leabhar.

1. Bhí Beach ag ______________ thart ar ____________ nuair a tháinig Bóín Dé an bealach.

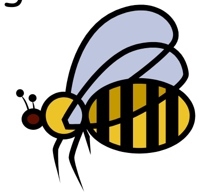

2. Bhí ___________ ar dhuilleog nuair a tháinig Bóín Dé agus Beach an bealach.

3. Bhí Snáthaid Mhór ar ____________ os cionn an ___________ nuair a tháinig Bóín Dé, Beach agus Féileacán an bealach.

4. Bhí teach Bhóín Dé _____ ___________. "____________ linn, ____________ linn!" a scairt na páistí.

5. "Go _______ maith agat," _______ Bóín Dé. "Síos _______ chuig an loch. Beidh an ____________ deas fuar.

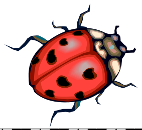

© An tÁisaonad 2009

Bóín Dé *(Céim 10)*

Cuir isteach an phoncaíocht sna háiteanna cearta.

“ ”	?	.	,	!

1. Cad chuige a bhfuil tú ag eitilt go gasta arsa Bóín Dé

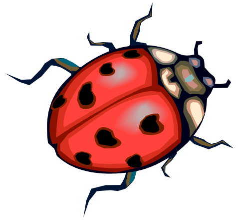

2. Tá teach Bhóín Dé trí thine arsa Beach agus tá na páistí sa bhaile

3. Rachaidh mé libh arsa Féileacán

4. Cuidigh linn Cuidigh linn a scairt na páistí

5. Síos linn chuig an loch arsa Bóín Dé Beidh an t-uisce deas fuar

Amharc sa leabhar anois. An raibh an ceart agat?

© An tÁisaonad 2009

Bóín Dé *(Céim 10)*

Crann Tá éan ar an chrann.	Bláth Tá beach ar an bhláth.

Cad é a tharlaíonn do na hainmfhocail? Déan pictiúr sa bhosca bheag.

bóthar Tá carr ar an __________		crann Tá éan ar an ___________	
pota Tá spúnóg ar an _________		mála Tá leabhar ar an ________	
bosca Tá peann ar an _________		balla Tá éan ar an _________	

© An tÁisaonad 2009

Bóín Dé *(Céim 10)*

Cuardaigh focail leis na fuaimeanna seo sa leabhar (agus i leabhair eile) agus scríobh thíos iad.

th	bh	ch	dh	sh

© An tÁisaonad 2009

Ulchabháin *(Céim 10)*

Úsáid an clár **ABC**.

Ar eolas agam: **B**a mhaith liom a fháil amach: **C**ad é a d'fhoghlaim mé?

Scríobh liostaí A agus B *sula léann tú* an leabhar. Léigh an leabhar agus scríobh liosta C.

A Ar eolas agam	B Ba mhaith liom a fháil amach	C Cad é a d'fhoghlaim mé?

© An tÁisaonad 2009

Ulchabháin *(Céim 10)*

An dtugann…?

Cá háit a mbíonn…? Cén sórt…?

Cá dtéann….? Cad é…? Cá maireann …?

Scríobh ceisteanna do na freagraí atá scríofa thíos.

1.____

Is éin chreiche iad na hulchabháin.

2.____

Téann na hulchabháin ag seilg san oíche.

3.____

Cleití boga clúmhacha atá orthu.

4.____

Itheann siad ainmhithe beaga. Itheann siad, luchóga, éin agus coiníní.

5.____

Tugann an mhamaí agus an daidí aire do na hulchabháin óga.

6.____

Maireann siad in áiteanna atá te agus in áiteanna atá fuar.

© An tÁisaonad 2009

Ulchabháin *(Céim 10)*

Roghnaigh na focail thíos atá de dhíth ort le cur sna lipéid.

súile	crúba	gob
cluasa	eiteoga	cleití
lámha	fionnadh	bolg

© An tÁisaonad 2009

Ulchabháin *(Céim 10)*

Úsáid na litreacha atá san fhocal **ulchabháin** le focail bheaga eile a dhéanamh. Scríobh ar an tábla thíos iad. Tá an chéad cheann déanta duit.

ulchabháin

nach	

© An tÁisaonad 2009

Ulchabháin *(Céim 10)*

abcdefghijklmnopqrstuvwxyz

Úsáid an t-innéacs ar leathanach 16 leis na focail a chuardach sa leabhar.
Scríobh an abairt ina bhfuil siad sa bhosca thíos.

cleití ....

neadacha ....

bia ....

ulchabháin óga ....

súile ....

Amharc ar innéacs an leabhair seo. Tá na focail seo in ord aibítre.
Anois scríobh 8 bhfocal eile ón leabhar.
Iarr ar do chara na focail seo a chur in ord aibítre.

8 bhfocal	8 bhfocal in ord aibítre

© An tÁisaonad 2009

Géanna ag Coimhéad *(Céim 10)*

Léigh an scéal agus aimsigh na focail atá ar iarraidh. Ansin déan pictiúr.

Bíonn na géanna ___ __________ an lá ar fad. Bíonn siad le chéile in _________. Itheann siad agus ________ siad le chéile.

Bíonn ____ amháin ag coimhéad. Nuair a bhíonn contúirt ann, deir an ghé sin, "Honc! Honc! Honc!" Tógann na __________ eile a gceann agus bíonn siad réidh le _________, le ___________ nó le ___________.

Ní fhágann na géanna móra na géanna óga nuair a bhíonn siad i _____________. Croitheann siad a _______________ móra.

© An tÁisaonad 2009

Géanna ag Coimhéad *(Céim 10)*

Scríobh isteach uimhir iolra na bhfocal seo. An bhfuil –**anna** nó –**eanna** ag an deireadh?
Ansin úsáid iad le cluiche a imirt.

frog	froganna
loch	
gé	
rós	
rím	

rang	
seilf	
ceist	
céim	
cúig	

© An tÁisaonad 2009

Géanna ag Coimhéad *(Céim 10)*

Úsáid an fráma seo le tús a chur le scéal. Líon isteach na boscaí ar an fhráma roimh thosú ar do scéal. Freagair na ceisteanna le smaointe a fháil don scéal. Scríobh an scéal i do leabhar oibre.

Carachtar 1	Carachtar 2	
Tús an scéil	Lár an scéil	Deireadh an scéil

Ceisteanna le smaointe a spreagadh

An raibh tú ag siúl thart?	*An bhfaca tú rud ar bith ag teacht?*	*Cad é an dath a bhí air?*
An raibh tú i do luí?	*Cad é a bhí siad a dhéanamh?*	*An raibh siad ag sleamhnú?*
An raibh siad ag rith?	*Cad é mar a mhothaigh tú?*	*An raibh tú ar crith?*

© An tÁisaonad 2009

Géanna ag Coimhéad *(Céim 10)*

Briathra – ag déanamh rudaí

Léigh an comhrá gairid seo. Tá na briathra i mboscaí.

Tá mé go maith. An bhfuil tusa go maith? Níl tú go maith? Thit tú agus ghortaigh tú do smig? Tá sé sin uafásach!

Ciorclaigh na briathra san habairtí seo.

1. Snámhann siad le chéile.
2. Bíonn siad réidh le heitilt.
3. Itheann siad le chéile.
4. Tá an ghé sin ag amharc thart.
5. Bíonn siad réidh le rith.
6. Croitheann siad a n-eiteoga móra.

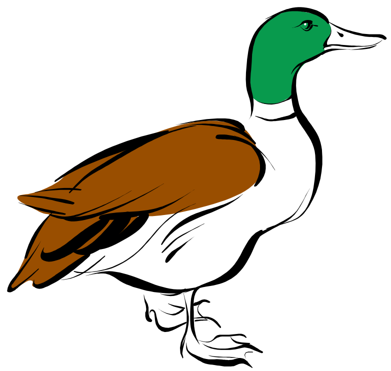

© An tÁisaonad 2009

Géanna ag Coimhéad *(Céim 10)*

Cuir na focail chearta sna spásanna seo.

orm	ort	air	uirthi

Tá sé fuar inniu. Tá cóta mór ________

"A Chiaráin, an bhfuil ocras ________?"

Níl eagla ________ roimh na géanna.

Tá an ghé sin ina codladh. Tá tuirse _________.

Tá mo mhamaí fuar. Tá hata mór ________.

Amharc ar Sheán, tá eagla _________ roimh an mhadadh sin.

Bhí Micí ag troid ach tá brón _______ anois.

Bhí mé ag rith ansin, tá tart mór ______ anois.

Sin í do mhamaí. Tá bróga deasa _________.

© An tÁisaonad 2009

Géanna ag Coimhéad *(Céim 10)*

Meaitseáil na litreacha le focail a dhéanamh.
Scríobh na focail sa loch.
Ach ná déan dearmad!

caol le caol	leathan le leathan
e i	**a o u**

thar	arc
cod	la
amh	ladh
mad	éad
coimh	cail
mhús	aí

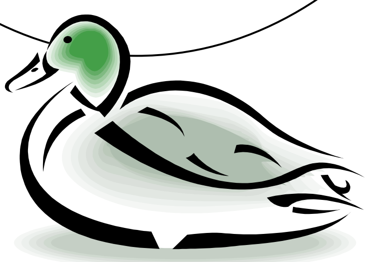

© An tÁisaonad 2009

Na Géanna agus an Róimh *(Céim 10)*

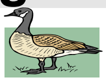

Scríobh ceisteanna ar na freagraí seo. Cuideoidh na frásaí seo leat.

Cad é a bhí… a dhéanamh?	An bhfaca…..?	Cá huair a………?
Cad é a rinne …?	An scéal……?	Cé a shábháil……?

1. ……………………………………………………………………………………
   Is scéal fíor é seo.

2. ……………………………………………………………………………………
   Tháinig na saighdiúirí aníos an cnoc i lár na hoíche.

3. ……………………………………………………………………………………
   Ní fhaca siad duine ar bith ag teacht.

4. ……………………………………………………………………………………
   Bhí saighdiúirí na cathrach ina gcodladh.

5. ……………………………………………………………………………………
   Mhúscail sí na géanna eile, na saighdiúirí agus gach duine eile.

6. ……………………………………………………………………………………
   Shábháil na géanna an Róimh.

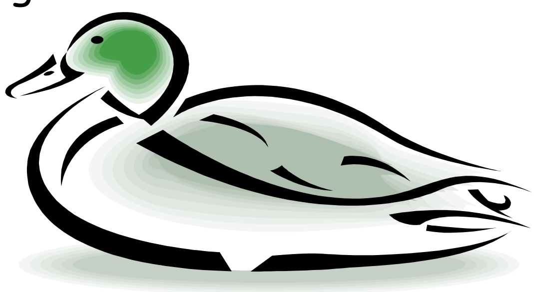

© An tÁisaonad 2009

Na Géanna agus an Róimh *(Céim 10)*

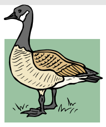

Amharc ar léarscáil na hEorpa i do sheomra ranga.
Aimsigh an Iodáil. An dtig leat an Róimh a aimsiú?

Scríobh liosta de na tíortha eile a thig leat a aimsiú.

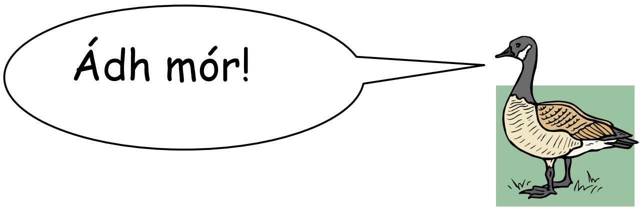

Liostaigh tíortha na hEorpa anseo.

© An tÁisaonad 2009

Na Géanna agus an Róimh *(Céim 10)*

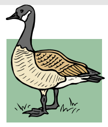

Is scéal fíor é seo a tharla sa Róimh i bhfad ó shin.
Tá a fhios againn gur tharla sé i bhfad ó shin nó tá focail ann mar bhí agus tháinig agus ní fhaca a insíonn dúinn gur tharla an scéal seo san **aimsir chaite**.

Scríobh na briathra atá san **aimsir chaite** sa tábla thíos.

Scríobh do scéal féin faoi rud a tharla duitse i bhfad ó shin. Ná déan dearmad ar an aimsir chaite!

© An tAisaonad 2009

Focail le Foghlaim *(Céim 10)*

Gearr amach na focail seo. Cleacht iad le cara. Cóipeáil agus úsáid iad le cluiche *snap* nó *péirí* a imirt. Foghlaim an dóigh lena litriú.

chonaic	ní fhaca
thosaigh	uirthi
ag teacht	ag iarraidh
d'fhág	fuair
ag cuidiú	itheann
chuig	ní raibh
tháinig	chuaigh
tharla	eile
iontach	réidh
bíonn	le chéile

© An tÁisaonad 2009

TÓG AN BALLA

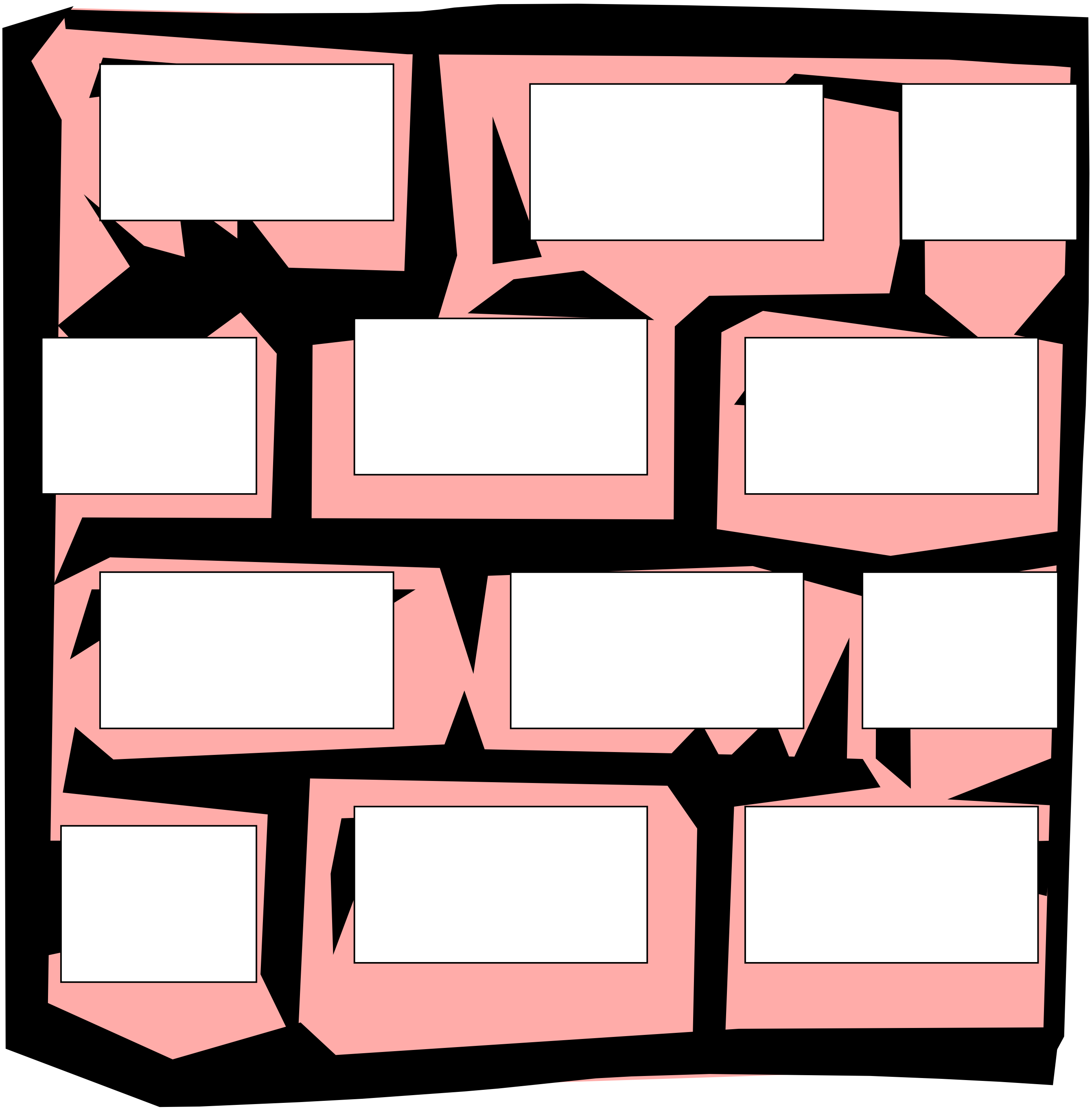

Imir an cluiche seo le cara. Nuair atá 20 focal ar eolas agaibh úsáid iad leis an bhalla seo a thógáil. Cuireann duine amháin ceist ar dhuine eile focal ón liosta a litriú agus a scríobh ar cheann de na brící. Roghnaigh 12, do rogha féin! Ag an deireadh seiceáil an litriú le do chara. Má tá sé ceart tá an balla tógtha agat! Beidh seal ag do chara anois.

© An tÁisaonad 2009